Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

ROK I LISTOPAD 1934 № 11

WIADOMOŚCI PRAWNICZE

MIESIĘCZNIK POŚWIĘCONY ZAGADNIENIOM PRAWA I KRYTYCE PRAWNICZEJ

WYDAWCA:

TOWARZYSTWO PRAWNICZE W ŁODZI

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI:

ŁÓDŹ, POŁUDNIOWA 2 . TELEFON № 224-91

ODDZIAŁ W WARSZAWIE:

SENATORSKA 24 . TELEFON № 657-33
Kier. Oddz. DR. J. WARSZAWSKI, adwokat

ŁÓDŹ

Numer znacznie powiększony

NIEZAMÓWIONE RĘKOPISY REDAKCJA ZWRACA TYLKO NA ŻĄDANIE PRZY NADESŁANIU

NADESŁANE KSIĄŻKI SĄ ZAWSZE RECENZOWANE PRZEZ SPECJALISTÓW

CENA ZESZYTU 2 ZŁ.
ABONAMENT: ROCZNY 18 ZŁ., PÓŁR. 9 ZŁ.
KWARTALNY 4 ZŁ. 50 GR.

CENA OGŁOSZEŃ:
1/1 STR. 200 ZŁOTYCH, 1/2 STR. 100 ZŁOTYCH
1/4 „ 50 „ 1/8 „ 25 „

TREŚĆ

ARTUR MILLER, prokurator Sądu Najwyższego

Hoesicka BIBLJOGRAFJA PRAWNICZA

LIPIEC—GRUDZIEŃ 1933

Rok IV. Nr. 3 - 4 Warszawa. Nakładem Księgarni F. Hoesicka

ODBITO W DRUKARNI PAŃSTWOWEJ W ŁODZI, UL. PIOTRKOWSKA Nr. 83, TELEFON 100-29 1536/13

ROK I ŁÓDŹ — LISTOPAD 1934 № 11

WIADOMOŚCI PRAWNICZE

MIESIĘCZNIK POŚWIĘCONY ZAGADNIENIOM PRAWA I KRYTYCE PRAWNICZEJ

Stanisław Czerwiński
em. Prokurator Sądu Najwyższego

Sterylizacja i kastracja jako środek walki z przestępczością i uzdrowienia rasy

Przestępstwo jest zjawiskiem starem jak świat. Ustawodawstwo i nauka prawa dążyły zawsze i dążą ku temu, aby wynaleźć jak najskuteczniejsze środki do walki z tym smutnym, lecz niestety niemożliwym do całkowitego wykorzenienia objawem współżycia społecznego.

Łączność i spójność zjawisk, stwarzających przestępstwo oraz walka, która się odbywa wewnątrz człowieka między jego wolą a namiętnością, sumieniem a uniesieniem, — pierwej niż on się zdecyduje na fatalny krok — nie są znane teorji prawa. Nie rozstrzyga teorja prawa również zagadnienia, w jaki sposób występna skłonność, fałszywa idea, namiętność zwyciężyły strach przed grożącą karą i przyzwyczajenie do poddawania się warunkom współżycia społecznego. Ona określa przestępstwo jako objaw nienawiści do porządku publicznego, ustala dokładnie cechy i uzbrojenie wroga, lecz w większości wypadków stawia prawnika oko w oko z nieuniknioną kwestją życiową, w jaki sposób ten wróg doszedł do tego, żeby się stać takim właśnie.

Starożytne zasady walki z przestępstwem oparte na pierwiastku zemsty, odwetu bądź odpłaty już dawno są potępione przez jurysprudencję i ustawodawstwo wszystkich kulturalnych narodów. W nowym procesie karnym, zbudowanym według zasad obrony społecznej z jej środkami ochronnemi, karą-obroną i karą-wychowaniem, wysunęło się na pierwsze miejsce badanie indywidualnych czynników przestępczości, a więc psychicznej i fizycznej budowy jednostki ludzkiej, wszelkich patologicznych odchyleń strukturalnych i zakłóceń funkcjonalnych.

Jednocześnie w nauce prawa karnego zaszła znamienna ewolucja. Prawo karne przestało być całokształtem wiedzy prawniczej, a stało się jedną z gałęzi całokształtu nauk kryminalistycznych, określonych mianem kryminologji. Wobec powyższego bliska współpraca nauk biologiczno-medycznych łącznie z antropologją i psychologją z nauką prawa stała się niezbędną i konieczną.

Wskutek takiej współpracy zwrócono przedewszystkiem uwagę na ustawiczne powiększanie się wśród ludności liczby osób chorych psychicznie, upośledzonych na umyśle, niedorozwiniętych i zwyrodniałych i wynikające stąd niebezpieczeństwo dla społeczeństwa.

W roku 1931 opieka społeczna w Niemczech była obarczona ciężarem ponad 100.000 dziedzicznie ciężko chorych psychicznie, 60.000 epileptyków, 20.000 alkoholików, 32.000 kalek z urodzenia, 13.000 głuchoniemych, 13.000 ślepych, 400.000 psychopatów, 60.000 dziedzicznie umysłowo niedorozwiniętych. Utrzymanie tych psychicznie chorych i upośledzonych w zakładach w Niemczech kosztuje, — według Fetschera, — około 3,5 mk. dziennie od osoby, co rocznie stanowi setki miljonów mk.

W Polsce mamy 28 zakładów psychjatrycznych z 14.773 łóżkami, a liczba chorych psychicznie wynosi około 30.000, t. j. prawie 1%. Koszt utrzymania chorego wynosi przeciętnie 4 zł. dziennie, razem zaś 21.568.580 zł. rocznie. Jeżeli dołączyć koszty zakładów karnych i zakładów wychowawczo-poprawczych, to będziemy mieli kolosalne sumy, obciążające zdrowych, pracujących obywateli [1]).

Jeżeli mieć na względzie, że na podstawie danych statystycznych przeszło 50% ogólnej liczby przestępstw stanowią przestępstwa popełnione przez umysłowo chorych, bądź przez ludzi o zmniejszonej poczytalności, degeneratów i narkomanów, to kwestja zwalczenia tych chorób będzie miała kolosalny wpływ na zmniejszenie przestępczości.

Wobec powyższego w wielu państwach Zachodniej Europy i w Ameryce [2]) zostały wydane specjalne ustawy zapobiegające dziedzicznym chorobom młodego pokolenia, a oparte na zabiegu chirurgicznym pozbawiającym zdolności rozrodczej, t. zw. sterylizacji. Najdokładniej została opracowana w tym względzie ustawa niemiecka (Gesetz zur Verhütung erbkranken Nachwuchses), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1934 roku.

Sterylizacja, jako zabieg pozbawienia zdolności rozrodczej, polega na podwiązaniu i przecięciu obustronnie sznurków nasiennych (vascetomia) lub trąbek (tubectomia), któremi komórki rozrodcze idą na zewnątrz. Zabieg ten może być wykonany ambulatoryjnie i trwa około trzech minut. Powikłania w postaci jakichkolwiek zaburzeń na tle nerwowem lub psychicznem, jak to stwierdza Dr. Boeminghaus, naogół się nie zdarzają [3]).

Poddani temu zabiegowi mogą nadal utrzymywać stosunki płciowe, lecz nie mogą zapładniać.

---

[1]) Prof. Grzywo-Dąbrowski: „Zagadnienie Sterylizacji". str. 13. Auguste Ley: „La stéralisation et la castration des dégénerés au point de vue eugénique et therapeutique" Gellen, „Die Unfruchtbarmachung von Verbrechern" 1933, „Lekarz Polski" styczeń 1929 „Alkoholizm a dziecko"

[2]) W Ameryce ustawa sterylizacyjna została wydana w r. 1903 w stanie Pensylwania, w r. 1907 w stanie Indiana w 1909 w wielu innych stanach Ameryki Półn. W Szwajcarji w r. 1929 i w wielu innych państwach

[3]) Prof. Grzywo-Dąbrowski: „Zagadnienie sterylizacji" r. 1934, str. 3 i 11

Na mocy § 1 powyższej ustawy niemieckiej chory może się poddać sterylizacji, jeżeli na mocy doświadczeń nauki lekarskiej i wszelkiego prawdopodobieństwa (wenn nach Erfahrungen der ärztlichen Wissenschaft mit Wahrscheinlichkeit) należy przypuszczać, że jego potomstwo będzie cierpiało na odziedziczoną ciężką chorobę, bądź umysłową bądź cielesną. Ten, kto ma tylko skłonność do pewnej choroby, nie będąc jednak samemu chorym, nie może być pozbawiony zdolności rozrodczej. Według § 2 chorym jest ten, kto cierpi na następujące choroby, łatwo przez lekarza rozpoznawane: a) wrodzony niedorozwój psychiczny (imbecillitas), b) schizofrenję, c) psychozę okresową (manjakalno-depresyjną), d) padaczkę (choroba św. Walentego), e) pląsawicę Hungtintona, f) dziedziczną ślepotę, g) dziedziczną głuchotę, h) ciężkie dziedziczne zniekształcenie cielesne, i) wreszcie ciężki chroniczny alkoholizm.

Pozbawienie zdolności rozrodczej może nastąpić na wniosek: a) osoby, która dobrowolnie chce się poddać sterylizacji; jeżeli osoba ta jest ubezwłasnowolniona lub nie przekroczyła lat 18, to prawo wniosku należy do jej ustawowego zastępcy, który jednak obowiązany jest przedstawić odpowiednią decyzję sądu opiekuńczego (Vormundschaftsgericht) oraz świadectwo lekarskie, że podlegający sterylizacji został poinformowany co do istoty i skutków tego zabiegu. Wniosek dobrowolnej sterylizacji może być cofnięty przez samą osobę ulegającą sterylizacji i zgoda jej zastępcy prawnego nie jest konieczną; b) na wniosek urzędowego lekarza (beamteter Arzt), dla znajdujących się zaś w szpitalach, zakładach leczniczych, domach opieki społecznej lub zakładach karnych — na wniosek kierowników tych instytucyj.

Sprawy dotyczące sterylizacji podlegają właściwości specjalnych sądów zdrowia dziedzicznego (Erbgesundheitsgericht) pierwszej i drugiej instancji, przyczem do postępowania mają zastosowanie przepisy procedury cywilnej.

Komplet sądu I-ej instancji składa się z sędziego powiatowego (Amtsrichter), który jest i przewodniczącym, jednego lekarza urzędowego i jednego lekarza uznanego przez odpowiednią władzę państwową za specjalistę w dziedzinie wiedzy lekarskiej, dotyczącej dziedziczności chorób. Wyrok sądu I-ej instancji może być zaskarżony do sądu II-ej instancji, składającego się również z dwóch lekarzy i sędziego sądu apelacyjnego. Wyrok sądu apelacyjnego (t. zw. Erbgesundheitsobergericht) jest ostateczny. Jednakże może być wszczęte wznowienie postępowania z powodu okoliczności nietylko „noviter reperta“, lecz i okoliczności „noviter producta“, jeżeli wniosek o sterylizację został przez sąd uwzględniony, w wypadkach zaś oddalenia wniosku o sterylizację, podstawą do wznowienia postępowania mogą być tylko okoliczności „noviter reperta“.

Wykonanie prawomocnego orzeczenia dotyczącego pozbawienia zdolności rozrodczej zapadłego wyłącznie na wniosek samego petenta zależy od jego woli, w wypadkach zaś gdy orzeczenie zapadło na

wniosek urzędowego lekarza bądź kierownika zakładu, w którym przebywa pacjent, to zabieg powinien być wykonany pod przymusem.

Zabieg pozbawienia zdolności rozrodczej może być dokonany tylko w zakładzie leczniczym i przez lekarzy wskazanych przez odpowiednią władzę administracyjną. Osoby biorące udział w rozprawie sądowej, jak również wykonywujące zabieg sterylizacji są obowiązane, pod groźbą kary (więzienia do roku lub grzywny) zachowywać ścisłą tajemnicę.

Oprócz sterylizacji ustawodawstwo niemieckie zna również i kastrację. Odpowiednie przepisy dotyczące tego zabiegu są umieszczone w nowej ustawie o zabiegach chirurgicznych i w § 226-a kodeksu karnego w ujęciu ustawy z dnia 26. V. 1933, który został uzupełniony przez § 14 ustawy zapobiegającej dziedzicznym chorobom młodego pokolenia z dnia 14. VII. 1933 (Gesetz zur Verhütung erbkranken Nachwuchses).

(Dokończ. nast.)

Stanisław Ettinger
Adwokat

Odpowiedzialność cywilna adwokata wobec klienta za prowadzenie sprawy

W tegorocznym VI zeszycie Zbioru Orzeczeń Sądu Najwyższego ogłoszone zostało orzeczenie III Izby Cywilnej z 24 listopada 1933 r. (C. III. 50/33) [1]), zawierające zasady odpowiedzialności cywilnej adwokata wobec klienta za przyjęcie sprawy. Orzeczenie to winno zwrócić uwagę adwokatury, gdyż w razie przyjęcia się tez, w tem orzeczeniu ustalonych, adwokaci popadliby w zupełną zależność od klientów i narażeni byliby stale na odpowiedzialność materjalną wobec nich. Z drugiej strony adwokaci w obawie przed tą odpowiedzialnością zmuszeni byliby odmawiać prowadzenia całego szeregu t. zw. spraw wątpliwych, wskutek czego ludność zostałaby narażona na brak fachowej pomocy prawnej, a nawet — wobec istniejącego przymusu adwokackiego — często na zupełną utratę obrony swych praw.

Przypuszczając, że czytelnik zapozna się z pełnem brzmieniem omawianego orzeczenia, przytoczę jedynie w skróceniu stan faktyczny rozpatrywanej przez Sąd Najwyższy sprawy.

Klient przesłał adwokatowi w b. dzielnicy pruskiej orzeczenie, podpisane przez dwóch znawców, obranych przez klienta i jego przeciwnika, opatrzone klauzulą zatwierdzającą, wydaną przez wybranego przez tych dwóch znawców arbitra. Klient polecił adwokatowi poczynienie „odnośnych kroków" wobec niezapłacenia przez przeciwnika sumy, na mocy orzeczenia na rzecz klienta zasądzonej. Adwokat skierował otrzymany dokument do Sądu Okręgowego w Poznaniu, załączając go do skargi o dopuszczenie egzekucji. Przeciwnik zarzucił, że orzeczenie jest nieważne wobec: 1) ograniczenia się arbitra

---

[1]) Por. „Palestrę" 1934, str. 586 n.

jedynie do zatwierdzenia orzeczenia znawców bez zbadania sprawy i 2) nieprzesłuchania stron przez arbitra. Sąd Okręgowy uznał jedynie za słuszny zarzut drugi i odmówił dopuszczenia egzekucji, zasądzając od powoda na rzecz pozwanego koszta sądowe. Wyrok powyższy nie został zaskarżony. Klient wniósł po zapadnięciu powyższego wyroku skargę przeciwko adwokatowi do Sądu Okręgowego w Poznaniu o zwrot zapłaconych przeciwnikowi kosztów sądowych, uzasadniając swe roszczenie tem, „że adwokat mógł przy należytej staranności zgóry przewidzieć, że wytoczony przez niego spór nie ma widoków powodzenia i o tem klienta objaśnić". Sąd Okręgowy skargę uwzględnił; Sąd Apelacyjny w Poznaniu skargę powoda oddalił, wychodząc z założenia, że adwokat nie mógł wiedzieć z samego nadesłanego mu przez klienta orzeczenia, że przesłuchanie stron przez arbitra nie miało miejsca, zaś klient adwokata o tem nie poinformował, i że wówczas tylko adwokat mógłby odpowiadać, gdyby nieważność orzeczenia wynikała bezpośrednio z nadesłanego mu dokumentu. Sąd Najwyższy naskutek skargi rewizyjnej powoda wyrok Sądu Apelacyjnego uchylił, wychodząc z następujących założeń:

1) Adwokat nie jest ślepym wykonawcą udzielonych mu przez stronę zleceń, winien szczegółowo sprawę rozpatrzeć i otrzymawszy od strony zlecenie przeprowadzenia sprawy, winien ją szczegółowo poinformować co do widoków powodzenia sprawy;

2) niesłusznem jest stanowisko Sądu Apelacyjnego, że dla uzasadnienia odpowiedzialności adwokata konieczne jest umyślne jego działanie na szkodę klienta t. j. wystąpienie sądowe na mocy dokumentu oczywiście nieważnego;

3) do uzasadnienia roszczenia klienta wobec adwokata wystarcza w myśl § 276 kod. cyw. niem. (przepisowi temu odpowiada art. 240 kod. zob.) wykazanie po stronie adwokata zwykłego niedbalstwa, zaś „niedbalstwa dopuszcza się adwokat już wówczas, jeżeli podejmuje się wbrew intencji strony prowadzenia sporu beznadziejnego, chociażby nieświadomie, jeżeli tylko ta nieświadomość nie wynikła z przyczyn od niego niezależnych (np. mylnej informacji strony), lecz z zaniedbania należytej staranności przy rozpatrzeniu sprawy".

Wyżej przytoczone tezy zgodne są z powszechnie przyjętemi w orzecznictwie niemieckiem zasadami, dotyczącemi odpowiedzialności adwokata. Orzecznictwo niemieckie uważa stosunek adwokata do klienta, wynikający z powierzenia mu do prowadzenia sprawy, za stosunek umowny prawa cywilnego. Orzecznictwo chwiejne jest tylko co do tego, o jaki ściśle stosunek chodzi. Spotykamy poglądy, że chodzi tu o umowę najmu pracy, o zlecenie, a nawet o umowę o dzieło. Na tle stosunku adwokata i klienta istnieje obfite bardzo kazuistyczne orzecznictwo, głęboko wkraczające w dziedzinę techniki wykonywania zawodu adwokackiego i wypowiadające np. poglądy, że adwokat winien znać wszystkie urzędowo ogłoszone wyroki Sądu Rzeszy, zaś w razie braku orzeczenia w jakiejkolwiek dziedzinie, opierać się tylko na ogólnie znanych komentarzach i t. p.

Aczkolwiek, ogółem biorąc, teoretyczne i praktyczne przygotowanie do zawodu adwokackiego stoi w Niemczech wysoko, to jednak sprawy, wytaczane przez klientów przeciwko adwokatom o odszkodowanie z tytułu rzekomo źle udzielonych porad, prowadzonych spraw i t. p., są na porządku dziennym. Dlatego też adwokaci w Niemczech mają zwyczaj przeprowadzania z klientami wyczerpującej korespondencji na temat szans sprawy i starają się zazwyczaj przy cokolwiek wątpliwych sprawach uzyskać oświadczenie od klienta, że sprawa prowadzona jest wyłącznie na jego ryzyko. Podobnie przedstawia się sprawa w Austrji, aczkolwiek tutaj orzecznictwo jest względniejsze w stosunku do adwokatów niż w Niemczech.

Krańcowo odmienne poglądy obowiązują we Francji, normy etyczne i zwyczaje palestry którego to kraju uważane są w pewnym stopniu za wzór dla palestry większej części Polski.

Nauka i orzecznictwo franc. również zastanawiały się nad klasyfikacją prawną stosunku, łączącego adwokata z klientem. Uznawano ten stosunek za zlecenie (Pothier), najem pracy (Baudry-Lacantinerie), contractus innominatus (Garçonnet), niektórzy uważali, że wogóle żadna umowa prawna pomiędzy adwokatem i klientem nie istnieje (Aubry et Rau). Najbardziej uznaną we Francji opinją co do charakteru stosunku adwokata do klienta jest opinja Appletona [2]), a mianowicie, że jest to tak zwana „opération de service public", t. j. wykonywanie służby publicznej.

Przy pojęciu publiczno-prawnego charakteru czynności adwokata odpada konieczność stosowania wobec adwokata przepisów kodeksu cywilnego o odpowiedzialności i odpowiedzialność ta winna być regulowana, podobnie jak odpowiedzialność urzędnika, przez zasady prawa publicznego.

Niezależnie od stanowiska, zajmowanego w kwestji klasyfikacji stosunku adwokata i klienta, doktryna i orzecznictwo francuskie zgodne są co do tego, że adwokat, działający w dobrej wierze przy udzielaniu porady, jak również przy prowadzeniu sprawy nie może odpowiadać cywilnie wobec klienta za niekorzystny wynik czynności, dokonanej naskutek porady, czy też za wynik sprawy sądowej [3]). Adwokat może odpowiadać tylko wówczas wobec klienta, gdy działał umyślnie na jego niekorzyść, względnie o ile między nim a klientem zaistniał rzeczywisty stosunek zlecenia względnie umowy o przechowanie (depozyt), nie mający nic wspólnego z publiczno-prawnemi funkcjami adwokata (np. zlecenie sprzedaży nieruchomości i t. p.).

Podobny stan prawny istnieje w Belgji, idącej za przykładem Francji.

---

[2]) Jean Appleton: „Traité de la profession d'avocat", wyd. 1928, str. 400 i nast.

[3]) Appleton, op. cit., str. 437. Również Garçonnet i in.

Sprawy klientów przeciwko adwokatom należą zarówno we Francji, jak i w Belgji do rzadkości [4]).

Nie będę na tem miejscu usiłował sklasyfikować stosunku adwokata do klienta, gdyż znalezienie określenia nie przesądzi zagadnienia odpowiedzialności cywilnej adwokata. Unikając więc omnis definitio periculosa, chciałbym tylko zaznaczyć, że stosunek adwokata względem klienta, wynikający z podjęcia się prowadzenia sprawy sądowej, nie jest uregulowany w kodeksie zobowiązań, a normy ten stosunek regulujące w pierwszym rzędzie opierają się na zwyczajach, a ponadto zawarte są w przepisach prawa publicznego, a mianowicie w Prawie o ustroju adwokatury i w procedurach. Wyjątkowo tylko znajdujemy w kodeksie zobowiązań przepis art. 301, który należy stosować i do adwokatów, w razie nieprzyjęcia przez nich do prowadzenia sprawy. Oczywiście, obok omawianego stosunku może istnieć czysto prywatno-prawny stosunek, wynikający z umowy o wynagrodzenie, zawartej pomiędzy adwokatem a klientem. Samo udzielenie porady przez adwokata nie jest wogóle żadnym aktem prawnym [5]). Tylko gdy adwokat podejmuje się czynności, wychodzących poza zakres jego obowiązków, przewidzianych przez art. 16 Prawa o ustroju adwokatury [zastępstwo w sądach, udzielanie porad i redagowanie aktów prawnych], powstaje pomiędzy nim a klientem stosunek, regulowany przez kodeks zobowiązań. Przy tem założeniu może być tylko mowa o odpowiedzialności cywilnej adwokata w wypadku popełnienia przez niego przestępstwa, przyczem przestępstwem takiem najczęściej będzie działanie na szkodę klienta (art. 269 K. K.), wprowadzenie w błąd celem skłonienia klienta do niekorzystnego rozporządzenia mieniem (art. 264 K. K.) i naruszenie tajemnicy zawodowej art. 254 K. K.).

(Dokończ. nast.)

J. Szylkret
Adwokat

Koszty procesu w sprawach o t. zw. kapitał moratoryjny

W związku z wejściem w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 29 marca 1933 r. (poz. 213) o ulgach w zakresie oprocentowania i terminów spłaty wierzytelności hipotecznych, powstała kwestja, czy usprawiedliwione jest zasądzenie od dłużników kosztów procesu.

Wydaje nam się, że obciążanie pozwanych kosztami procesu w sprawach o t. zw. kapitał moratoryjny nie da się pogodzić ani z art. 2 i 3 rozporządzenia z dnia 29. III. 1933 roku, ani też z przepisami Kpc. o kosztach.

---

[4]) Fritz Norden w zbiorowej pracy: „Die Rechtsanwaltschaft", wydanej przez dr. Magnusa w 1929 r., str. 42 — pisze, mówiąc o adwokaturze belgijskiej, że możność regresu klienta w stosunku do adwokata jest praktycznie wogóle nie do pomyślenia i mogłaby zachodzić jedynie z okazji zawierania przez adwokata umów w charakterze pełnomocnika klienta

[5]) Podobnie Glasson, cytowany przez Appletona, op. cit., str. 398

Na szczególne bowiem podkreślenie zasługuje, iż nietylko egzekucja kapitału, podlegającego moratorjum, jest niedopuszczalna (art. 3), ale sama spłata takiego kapitału nie może być przed dniem 1. X. 1934 r. wymagana; innemi słowy, zestawienie art. 2 i 3 rozp. prowadzi do wniosku, iż powództwo o spłatę t. zw. kapitału moratoryjnego, wniesione i rozpoznane (art. 339 Kpc.) przed 1. X. 1934 r. winno być w zasadzie, jako przedwczesne, oddalone; inaczej trudno byłoby zrozumieć cel zamieszczenia w rozporządzeniu art. 2, i dość byłoby poprzestać na normie art. 3, zakazującej egzekucji przed 1. X. 1934 r.

Intencja twórców rozp. o ulgach była wyraźna: chodziło o to, by właściciele nieruchomości — ze względu na ich obecne warunki gospodarcze, nie byli niepokojeni ani przez procesy sądowe (§ 2), ani przez postępowanie egzekucyjne (§ 3).

Spotkać się można z zarzutem, iż stanowisko nasze jest zbyt rygorystyczne, że w skutkach swoich oznacza przedłużenie moratorjum; skoro bowiem należy wstrzymać się z wytaczaniem pozwu do 1. X. 1934 r., to — wobec upływu dość znacznego czasu od daty wniesienia pozwu do uzyskania wykonalnego wyroku — egzekucja stałaby się możliwą daleko później, niż 1. X. 1934 r. Tem się też tłumaczy, iż sądy, naginając tekst prawa do potrzeb życia, kierując się względami oportunistycznemi, pozwy o uiszczenie kapitału moratoryjnego, pomimo kategorycznego brzmienia art. 2 rozp. o ulgach zasądzają, odraczając jeno termin płatności do 1. X. 1934 r.; z tego jednak bynajmniej nie wynika, iż dłużnik w takich razach winien ponieść koszty procesu.

Czyż dlatego winien uiścić koszty sporu, że powód przed płatnością kapitału, ustanowioną przez art. 2 rozp. na 1. X. 1934 r. pragnie wyjednać wyrok, by natychmiast po wygaśnięciu moratorjum rozpocząć kroki egzekucyjne?

W wypadku przeto wniesienia takiego pozwu po wejściu w życie rozp. o ulgach, t. j. po 10 kwietnia 1933 r., wobec braku „powodu do wytoczenia sprawy“ (art. 103 Kpc.), wobec możliwości dobrowolnego zaspokojenia długu w dacie ekspiracji przepisów moratoryjnych, uznać trzeba, iż koszty procesu, wydatkowane przez powoda po 10. IV. 1933 r., nie stanowią kosztów, koniecznych „do celowego dochodzenia praw lub celowej obrony“ (art. 98 Kpc.): takich kosztów sąd nie powinien zasądzać, raczej koszty procesu należałyby się dłużnikowi.

Dłużnik miałby prawo do tych kosztów nawet w razie uznania — zresztą wbrew założeniom Kpc. (zdanie drugie art. 339, art. V. przepisów wprowadzających Kpc. Odpowiedź Redakcji Głosu Sądownictwa, zeszyt 9 za r. 1934, str. 680), iż pozwy quaestionis nie są przedwczesne.

Podobnie rozstrzygnąć należy kwestję kosztów w razie wniesienia pozwu przed 10. IV. 1933 r., opłacenia zaś skargi po tej dacie; wprawdzie w momencie wniesienia był powód do wystąpienia na drogę

sądową, to jednak — po ukazaniu się przepisów moratoryjnych — nie było powodu do opłacenia skargi.

Z istoty kosztów, z ich celowości, tak silnie zaznaczonej w art. 98 Kpc., wynika, iż w przedmiocie „zwrotu kosztów" decyduje nie moment wszczęcia kroków sądowych, jeno chwila wydatkowania kosztów. t. j. ta okoliczność, czy istniała potrzeba wydatkowania.

Inna wreszcie zachodzi sytuacja, gdy pozew wniesiono i opłacono przed 10. IV. 1933 r.; wtedy słusznem wydawałoby się przyznanie kosztów powodowi, gdyż w momencie uiszczenia podpadały one pod „koszty, niezbędne do celowego dochodzenia praw" (art. 98 Kpc.).

Michał Rapoport
Adwokat

Uprzywilejowanie niektórych wierzycieli w upadłości

W układach zawieranych przez upadłych z ich wierzycielami zastanawia niska stopa regulacji, tembardziej, że małe zazwyczaj raty płatne są w bardzo długich odstępach czasu. Jest publiczną jednak tajemnicą, że układy sądowe nie są wiernem odbiciem rzeczywistych układów dłużnika z wierzycielami. Bardziej energiczni wierzyciele otrzymują wzamian za zgodę na układ sądowy proponowany przez upadłego o wiele więcej niż sumę wpisaną do protokółu układowego, mniej zaś energiczni wierzyciele li tylko to, co się im według „oficjalnego" układu należy. Okoliczność tę uwypuklają również liczne sprzeciwy przeciwko układowi składane przez wierzycieli, które normalnie po dwóch—trzech dniach ulegają wycofaniu, a to z tego powodu, że oponujący wierzyciel zdołał „wydusić" od upadłego jeszcze kilka procent.

Zastanówmy się nad tem, czy uprzywilejowanie poszczególnych wierzycieli jest zgodne z prawem. Obowiązujący w b. Kongresówce kodeks handlowy z 1808 roku nie zawiera niestety w tej materji żadnego przepisu. O potrzebie życiowej uregulowania tej kwestji świadczy fakt. iż we Francji już w roku 1838 wprowadzono nowelę wyraźnie regulującą interesującą nas sprawę. Art. 597 K. H. obowiązującego obecnie we Francji brzmi jak następuje: „Le créancier qui aura stipulé, soit avec le failli, soit avec toutes autres personnes, des avantages particuliers à raison de son vôte dans les déliberations de la faillite ou qui aura fait un traité particulier duquel résulterait en sa faveur un avantage à la charge de l'actif du failli, sera puni correctionnellement d'un emprisonnement qui ne pourra excéder une année et d'une amende qui ne pourra être au dessus de 2000 Frs.".

Zanim zajmiemy się jednakże prawem obowiązującem we Francji i w innych krajach, zanalizujemy, czy według obowiązującego u nas prawa umowy takie mają moc prawną. Wspomnieliśmy już, iż K. H. nie zawiera w tej kwestji żadnego przepisu; przepisy zawarte w art. 442, 444 i 519 K. H. odbierają jedynie upadłemu możność rozporządza-

nia swym majątkiem. Z przepisów tych wynika, iż podczas upadłości upadły nie może zawierać żadnych umów, przepisy te bynajmniej nie regulują kwestji zobowiązania pro futuro. Były senat rosyjski wydał w kwestji nas interesującej dwa sprzeczne ze sobą orzeczenia: orzeczeniem S. IX. 15/1869 (Słomiński, Upadłość 77) senat stwierdził, iż pismo zapewniające obok układu jednemu wierzycielowi wypłatę całości z ujmą innych — ma przyczynę prawu i porządkowi publicznemu przeciwną, a więc żadnego skutku odnieść nie może. Senat oparł się tu na art. 1131 K. C. Istnieje natomiast orzeczenie S. IX. 23/1856 (Słomiński: Upadłość, 76), w którem senat uznał, że przepisy art. 442, 444, 447 i 519 K. H. odejmują upadłemu możność rozporządzenia majątkiem teraźniejszym, nie ścieśniają go przecież w zarządzie majątkiem przyszłym, który w myśl art. 1130 K. C. może być przedmiotem zobowiązania; że zaś zapewnienie wypłaty niezaprzeczonej należności ma przyczynę godziwą, przeto zobowiązanie winno być spełnione.

Widzimy więc, iż kwestję ważności umowy udzielającej poszczególnemu wierzycielowi specjalnej korzyści rozważyć należy w płaszczyźnie godziwości jej przyczyny. Art. 1131 K. C. głosi, że zobowiązanie bez przyczyny, albo o przyczynie fałszywej lub o przyczynie niegodziwej nie może mieć żadnego skutku; co zaś za przyczynę niegodziwą uważać należy, określa art. 1133 K. C., a więc, gdy causa obligationis zabroniona jest prawem, przeciwna dobrym obyczajom lub porządkowi publicznemu. W ramach poszczególnych składników tego wyliczenia mieści się niezliczona ilość stanów faktycznych, których wyliczyć nie sposób. Odpowiedzi na pytanie, czy coś sprzeciwia się dobrym obyczajom lub porządkowi publicznemu, szukać należy w poczuciu prawnem i moralnem danego społeczeństwa i danej epoki. Jak bardzo różnem jest to poczucie, świadczą cytowane wyżej dwa orzeczenia senatu wydane w odstępie zaledwie 13 lat. Zastanówmy się, czy uprzywilejowanie poszczególnych wierzycieli nie sprzeciwia się wyraźnemu przepisowi prawa, temu pierwszemu składnikowi art. 1133 K. C. Jeżeliby tak było, nie zachodziłaby potrzeba kwalifikowania, czy dany czyn odpowiada poczuciu prawnemu społeczeństwa. Otóż przepisy Kodeksu Handlowego o układzie stoją na straży równych praw wszystkich wierzycieli. Art. 520 K. H. wyklucza wyraźnie wierzycieli posiadających przywilej nawet od udziału w naradach nad układem. Art. 524 K. H. głosi, iż potwierdzenie układu czyni układ obowiązującym dla wszystkich wierzycieli. Dziwnemby przeto było, by wierzyciel, który otwarcie sprzeciwił się układowi i którego sprzeciwu sąd nie uwzględnił, zadowolićby się musiał sumą układową, wierzyciel natomiast, który „oficjalnie" głosował za układem, otrzymać miał „za plecami" innych wierzycieli sumę wyższą. Konsekwentnie należy uważać wierzyciela specjalnie uprzywilejowanego za wierzyciela z przywilejem w rozumieniu art. 520 K. H. i wykluczyć go z obrad nad układem. Mojem zdaniem z tego skąpego zestawienia przepisów K. H. da się wydedukować wniosek, iż już z samego prawa uprzywilejowanie poszczególnych wierzycieli jest zabronione a tem samem nieważne. W każdym razie pozostaje

ciągle jeszcze otwartem pytanie, czy uprzywilejowanie wierzyciela jest zgodne z dobremi obyczajami, tym drugim składnikiem art. 1133 K. C. Na pytanie to postaram się dać odpowiedź po uprzedniem zanalizowaniu przepisów obowiązujących w pozostałych dzielnicach państwa polskiego i innych państw europejskich. Wracając do kwestji godziwości takiej umowy, zastanowić się wypada nad tem, czy przyczyna niegodziwa jest z samego prawa nieważną czy też unieważnialną (nulle czy annuable). Art. 1131 K. C. stanowi, iż zobowiązanie takie nie może mieć żadnego skutku; art. 6 K. C. K. P. stanowi, że nie można przez prywatne umowy ubliżać prawom, które do porządku publicznego i dobrych obyczajów zmierzają. W czem więc objawia się nieważność: w braku możności dochodzenia roszczeń przez wierzyciela, czy też możności zaczepienia tej umowy przez kogokolwiek? Dalej wyłania się pytanie, czy niezbędnem jest orzeczenie sądu naskutek pozwu dłużnika o unieważnienie umowy, czy też umowa jest zgóry nieważna. Jak widzieliśmy, kodeks dokładnie sprawy tej nie rozstrzyga i używa promiscue słowa „nieważny“ w pojęciu nieważny i unieważnialny. W zestawieniu cytowanych przepisów z treścią art. 1109—1118 K. C. traktujących o przypadkach, gdy zezwolenie jest nieważne i dających tylko podstawę do skargi w myśl art. 1304 i nast. K. C., dojść musimy do przekonania, iż umowa o przyczynie niegodziwej jest z samego prawa nieważna i należy ją uważać zgóry za nieistniejącą.

(Dokończ. nast.)

Z praktyki notarjalnej

Uwaga Redakcji: Od p. adw. S. Szera otrzymaliśmy następującą wzmiankę z prośbą o umieszczenie:

Z poglądem D-ra Armanda Akerberga („Z praktyki notarjalnej“, nr. 10 z b. r. „Wiadomości Prawniczych“) o konieczności stwierdzania przez notarjusza tożsamości przy przyjmowaniu oświadczeń, o jakich mowa w art. 101 prawa o not., zgodzić się nie mogę z zasad następujących:

Art. 101 prawa o not. przewiduje trzy sposoby przyjmowania oświadczeń: wniesienie ustne do protokółu, wręczenie oraz przesłanie notarjuszowi podpisanej przez wzywającego treści oświadczenia. W tym ostatnim wypadku już napewno notarjusz nie ma ani możności, ani prawa stwierdzania tożsamości. Skoro zatem w stosunku do jednego z trzech sposobów przyjmowania oświadczeń stwierdzenie tożsamości jest niemożliwe, to oczywiście nie może istnieć obowiązek takiego stwierdzania przy dwóch pozostałych, gdyż niema podstawy prawnej do odmiennego traktowania każdego z powyższych trzech sposobów; z tego powodu ogólna zasada art. 69 § 1 prawa o not. przy przyjmowaniu oświadczeń wyjątkowo nie ma zastosowania.

Sprawę powyższą rozstrzyga również § 4 art. 69 prawa o not., czego nie może osłabić i dany przez Autora przykład, że notarjusz przyjmowałby oświadczenia od nieletnich, pozbawionych woli i t. d. Nie-

tylko oświadczenia, ale i akty notarjusz może przyjmować od powyższych osób, o ile nie wie, że są one nieletnie, pozbawione woli i t. d., stwierdzenie bowiem tożsamości nie jest równoznaczne ze stwierdzeniem zdolności do działań prawnych.

Seweryn Szer

* * *

Wywody p. adwokata Szera nie są przekonywujące.

I. Art. 69 prawa o not. zawiera ogólną zasadę, że przy sporządzaniu czynności notarjusz powinien stwierdzić tożsamość stawających. Oczywiście od tej zasady można odstąpić tylko wówczas, gdy prawo na to wyraźnie zezwala, jak np. w § 2 art. 103 prawa o not. W braku takiego zezwolenia należy jeszcze rozważyć, czy doręczenie oświadczenia jest „czynnością". Przemawia za tem § 4 art. 101 prawa o not., który i w odniesieniu do oświadczeń woli używa wyrazu „czynności". Ponieważ prawo o notarjacie nie stanowi, że przy dopełnieniu tego rodzaju czynności notarjusz nie ma obowiązku stwierdzania tożsamości stawających, brak jakiejkolwiek podstawy do odstąpienia od ogólnej zasady art. 69 prawa o not. [1]).

II. Za naszem stanowiskiem również przemawia fakt skreślenia z art. 101 projektu ustawy notarjalnej (wydawn. Kom. Kod. — 1931, tom I. zeszyt 7, str. 39) ustępu, że „poświadczenie tożsamości osoby zawiadamiającej i zawiadamianej nie jest wymagane", a temsamem jest wymagane. Jest to zatem wyraźna wola ustawodawcy.

III. Art. 101 § 4 wymaga, by o dopełnionej czynności notarjusz spisał protokół. Niema kwestji, że protokół powinien być podpisany przez stawającego. Wynika to z samego charakteru protokółu, a w pierwszym rzędzie a contrario z ustępu drugiego tego § 4. który traktuje o podpisaniu protokółu przez stronę przeciwną. W przypadku, gdyby notarjusz nie miał obowiązku stwierdzania tożsamości osoby podpisującej protokół, podpis jej nie miałby żadnego znaczenia, gdyż może podać się za inną osobę i ją podpisać. Nie byłoby więc potrzeby sporządzania wogóle protokółu, a wystarczyłaby prosta wzmianka. Jeżeli jednak ustawodawca wymaga sporządzenia protokółu, jest rzeczą jasną, że co do osoby podpisującej protokół musi istnieć pewność faktyczna i prawna. a więc daje się to uzyskać tylko przez stwierdzanie tożsamości osoby.

IV. Istnieje pewna łączność między § 1 art. 101 a art. 104 prawa o not. W jednym, jak i drugim przepisie jest mowa o skutkach prawnych. W pierwszym, że notarjusz doręcza tylko takie oświadczenia. które mogą mieć skutki prawne, a w drugim, że notarjusz spisuje protokóły celem stwierdzania przebiegu pewnych czynności i rzeczywistych wydarzeń, pociągających za sobą skutki prawne. Ponie-

---

[1]) Tego samego zdania jest p. prof. Allerhand, który w uwadze 9 do art. 101 swego komentarza do P. o. n. (str. 148) mówi: „Przy spisaniu tak protokółu, zawierającego oświadczenia, jak i zawierającego dopełnienia czynności, należy stosować przepis art. 69 i nast."

waż do rzeczywistych wydarzeń bezwątpienia należy i fakt, czy doręczenie zostało dokonane z woli danej osoby, a nie wogóle osoby, niema kwestji, że do integralnej części protokółu w danym przypadku należy stwierdzanie tożsamości stawającego.

V. Trudno sobie wyobrazić, by zamiarem ustawodawcy było zrównanie — choćby w jednym przypadku — czynności notarjusza z funkcjami urzędnika pocztowego; do tego musi dojść, gdy główne czynności notarjusza mają polegać nie na pewności obrotu, lecz na samem doręczaniu oświadczeń, szczególnie wtenczas, gdy żądający doręczenia przesyła notarjuszowi podpisaną przez siebie treść oświadczenia, co z tem samem powodzeniem może być osiągnięte przez list polecony.

VI. W projekcie ustawy notarjalnej (p. w.) istniał przepis, że w przypadku, gdy żądający doręczenia przesyła notarjuszowi treść oświadczenia, podpis na tem oświadczeniu powinien być poświadczony. Aczkolwiek wymóg ten nie został wyraźnie przejęty przez prawo o notarjacie, to jednak należy uważać, że zasada ta wypływa ipso facto z instytucji doręczeń oświadczeń woli i z ducha Prawa o notarjacie. Nie jest do pomyślenia, by notarjusz, powołując się w piśmie, doręczonem przeciwnej stronie, na okoliczność, że oświadczenie pochodzi od strony, sam nie miał żadnej pewności, czy w rzeczywistości tak jest. Skoro notarjusz — będący osobą zaufania publicznego — pisze, że doręczenia dokonywuje na żądanie X., dla przeciwnej strony nie powinna istnieć żadna wątpliwość, że notarjusz o prawdziwości tego stwierdzenia przekonał się. Dochodzimy do wniosku, że w przypadku, gdy żądający doręczenia swe oświadczenie przesyła notarjuszowi na piśmie, tylko wówczas żądanie to może być spełnione, gdy podpis na oświadczeniu jest poświadczony, w przeciwnym zaś razie notarjusz powinien wezwać zleceniodawcę do uzupełnienia lub odmówić dokonania czynności.

VII. Do kwestji tożsamości w ogólności i do twierdzenia p. adwokata Szera, że „nietylko oświadczenia, ale i akty notarjusz może przyjmować od osób, o których nie wie, że są nieletnie“ powrócimy przy okazji; zagadnienie tożsamości w ogólności wykracza poza nasz temat.

Dr. Armand Akerberg

(Orzeczenia cywilne)

Pracodawca nie może żądać od pracownika umysłowego wykorzystania służącego mu urlopu w okresie trzymiesięcznego wypowiedzenia (orzecz. Izby I S. N. w składzie 7 sędziów z 21. XII. 1931, nr. I. C. 929/31). Orzeczeniem z 7 września 1933 r. (I. C. 165/32) Sąd Najwyższy ustalił, że ta sama zasada odnosi się także do pracowników fizycznych. Czasokres wypowiedzenia ustawowy jest różny, dla pracowników umysłowych 3-miesięczny, dla pracowników fizycznych 2-tygodniowy, a zatem zasada powyższa działa w stosunku do robotników tylko w tym 2-tygodniowym okresie. Dłuższy okres wypowiedzenia o jaki się strony umówiły wiąże strony. Jednakże skoro ten okres jest dobrowolny, a wychodzi poza czasokres ustawą zakreślony 2 tygodni, pracownik zaś nie pracuje w tym okresie naskutek wymówienia, nic nie stoi na przeszkodzie, by pracownik w tym dłuższym okresie wypowiedzenia odbył urlop należący się mu. Prawo do urlopu uzyskuje pracownik z chwilą wejścia w nowy rok kalendarzowy. Prawo to trwa cały rok i wygasa dopiero z chwilą jego wykonania. Natomiast nieskorzystanie przez pracownika z urlopu z innej przyczyny, niż z racji choroby, powoduje utratę prawa do urlopu w danym roku kalendarzowym, a więc co idzie za tem, również prawa do wynagrodzenia za czas urlopu.

(Zbiór orzeczeń S. N. za r. 1934, zeszyt IV, nr. 213).

Przywilej, przewidziany w art. 41 p. 4 U. Hip. służy jedynie należnościom z tytułu zasług ordynarji dla sług i czeladzi, znajdujących się na gruncie, nie może więc być rozciągnięty na należności z tytułu pracy w charakterze dyrektora zakładu rolniczo-przemysłowego.

(Orzecz. C. z 15 marca 1934 r. L. 1312/33. Gł. S. za r. 1934, str. 777).

Art. 20 ustawy hipotecznej nie wkłada na Wydział Hipoteczny obowiązku badania, czy umowy lub wyroki, lub też orzeczenia uprawnionych do tego władz, służące z mocy prawa za podstawę do wniesienia do wykazu hipotecznego odpowiednich wpisów, zostały faktycznie wykonane, hipoteka bowiem ma za zadanie stwierdzenie i ustalenie praw rzeczowych osób zainteresowanych do nieruchomości, oraz ścieśnień i obciążeń własności dóbr nieruchomych, a nie ustalenie i kontrolę Wydziału Hipotecznego, czy same prawa, ścieśnienia lub obciążenia są faktycznie wykonywane lub wykonane.

(Orzecz. C. z dn. 11 kwietnia 1934 r. L. 339/33 w P. P. za r. 1934. str. 278).

Bieg przedawnienia roszczeń adwokata z tytułu wynagrodzenia za jego czynności procesowe rozpoczyna się dopiero od ukończenia danego procesu.

(Orzecz. C. [S. 2] z 21 lutego 1934 r. L. 2110/33).

1) Uprawnienie do dochodzenia pretensji wekslowej może służyć stronie mimo braku formalnej legitymacji wekslowej.

2) Zarzut podpisu weksla z grzeczności niema żadnego znaczenia wobec trzeciego posiadacza weksla.

(Orzecz. C. [S. 3] z 19 stycznia 1934 r. L. 46/33. Zbiór orzeczeń S. N. za r. 1934, zeszyt VI, nr. 339).

Aczkolwiek Kodeks Postępowania Cywilnego przewiduje dopuszczalność zażalenia do Sądu Najwyższego tylko w dwóch przypadkach, a mianowicie: w razie odrzucenia skargi kasacyjnej (art. 429 § 2) i w razie odmowy zwrotu kaucji kasacyjnej (art. 441), to jednak należy dojść do wniosku, że gdy postanowieniem drugiej instancji zostało odrzucone zażalenie, nie może być zamknięta droga do dalszego zaskarżania tego postanowienia w trybie zażalenia do Sądu Najwyższego, wobec zupełnej analogji w przypadku z zażaleniem na odrzucenie skargi kasacyjnej i możliwości niesłusznego odrzucenia przez sąd drugiej instancji zażalenia, przewidzianego przez Kodeks.

(Orzecz. C. [S. 1] z 15 marca 1934 r. L. 11/34. Gł. S. za r. 1934, str. 778).

(Orzeczenia karne)

1) Do orzekania, w myśl art. 14 Kpk., o bezwzględnej nieważności wyroku sądu apelacyjnego, wydanego w składzie jednoosobowym, powołany jest sąd apelacyjny w składzie 3 sędziów.

2) Oddalenie kasacji lub pozostawienie jej bez rozpoznania nie usuwa bezwzględnej nieważności wyroku.

(Orzecz. z 21 grudnia 1933 r., 3 K. 622/33. G. S. W. za rok 1934, str. 610).

1) Kpk. dopuszcza, by do powództwa adhezyjnego (art. 74 Kpk.) pomocniczo stosowano Kpc., w szczególności art. 66 Kpc.

2) Przepisy Kpc. o zdolności procesowej (art. 63 Kpc.) stosują się również w postępowaniu karnem, gdy chodzi o powództwo adhezyjne.

(Orzecz. z 29 grudnia 1933 r., 2 K. 1137/33. G. S. W. za r. 1934, str. 611).

Art. 282 K. K. nie ogranicza przestępstwa do samego dłużnika ani do właściciela zajętych przedmiotów, lecz karze każdego, kto dopuszcza się czynów w tym przepisie wyszczególnionych, a zmierzających do udaremnienia egzekucji.

(Orzecz. z 15 stycznia 1934 r., 2 K. 1218).

Usunięcie rzeczy zajętych, choć niezaopatrzonych znakiem ujawniającym zajęcie (art. 590 Kpc.) wypełnia istotę przestępstwa z art. 282 K. K. O zajęciu bowiem ruchomości decyduje nie umieszczenie na niej znaku, lecz wciągnięcie jej do protokołu zajęcia.

(Orzecz. z 3 listopada 1933 r., 2 K. 859/32).

Przedawnienie, o którem mowa w art. 34 ust. o opłatach stemplowych z dn. 1. VII. 1926 (Dz. Ust. poz. 570), dotyczy jedynie „prawa Państwa do żądania opłaty stemplowej", nie dotyczy zaś karalności przestępstw skarbowych, polegających na niezachowaniu przepisów tej ustawy (art. 39, 40 i 41 ust. o opł. stempl.). Wobec braku w ustawie o opłatach stemplowych z dn. 1. VII. 1926 (Dz. Ust. poz. 570) przepisów, dotyczących przedawnienia karalności przestępstw w tej ustawie, przewidzianych, mają w tej mierze zastosowanie ogólne przepisy Kodeksu Karnego o przedawnieniu.

(Orzecz. z 25 stycznia 1934 r., 2 K. 1202/33. Gł. S. za r. 1934, str. 781).

Podniesienie zarzutów zniesławiających w rozumieniu art. 255 K. K. „w obronie interesu publicznego" nie usuwa karalności takich zarzutów, lecz stanowi okoliczność, wpływającą na dopuszczenie dowodu prawdy (§ 2 art. 255 K. K.). Zarzuty w granicach li tylko krytyki mogą być bezkarne, lecz tylko wtedy, gdy nie dotykają godności lub czci krytykowanych.

(Orzecz. z 12 kwietnia 1934 r., 3 K. 266/34. Gł. S. za r. 1934, str. 783).

Przez rozporządzenie mieniem rozumieć należy każdą czynność, która wywołuje ten skutek, iż posiadacz mienia (bez względu na to, czy jest niem rzecz, czy prawo) mienie to traci, a przeto przyjęcie przez pokrzywdzonego fałszowanych weksli na pokrycie roszczenia, służącego mu z tytułu dostarczenia towaru, stanowi niekorzystne rozporządzenie ze strony pokrzywdzonego tem prawem majątkowem, jakie mu służyło z tego tytułu w stosunku do oskarżonego, a przeto stanowi oszustwo.

(Orzecz. z 6 lutego 1934 r., 3 K. 823/33. Gł. S. za r. 1934, str. 783).

Chwilą „nadania" zwykłej przesyłki pocztowej nie jest chwila wrzucenia do skrzynki pocztowej, lecz chwila, w której właściwy urzędnik pocztowy zgodnie z obowiązującym w danym urzędzie regulaminem otrzymuje wyjęte ze skrzynek pocztowych listy do nadania im dalszego biegu t. j. chwila, którą oznacza stempel pocztowy na piśmie, kasujący nalepione na liście znaczki pocztowe.

(Orzecz. z 4 kwietnia 1934 r., 2 K. 531/34. Gł. S. za r. 1934, str. 785).

Z orzecznictwa Najwyższego Trybunału Administracyjnego

U b e z p i e c z e n i a. Okoliczność, że członek Spółdzielni pracuje na podstawie jej statutu na jej rzecz, sama przez się nie wyklucza dopuszczalności uznania tej pracy za podstawę obowiązku ubezpieczenia w myśl rozp. Prez. RP. z 24 listopada 1927 r. (p. 911 D. U.). — (Wyrok z dn. 25 września 1934 r. L. rej. 8214/32 — Spółdzielnia „Express" na orzeczenie M-stwa Pracy i Opieki Społecznej).

U b e z p i e c z e n i a. Okoliczność, że członek Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością pracuje na podstawie jej statutu na jej rzecz, sama przez się nie wyklucza dopuszczalności uznania tej pracy za podstawę obowiązku ubezpieczenia w myśl ustawy z 18 lipca 1924 r. (p. 650 Dz. Ust.). — (Wyrok z dn. 25 września 1934 r. — L. rej. 10386/32. — Polska Sp. Pozłotników na orzeczenie Kom. Odwoł. Zarz. Gł. Fund. Bezrobocia).

O p i e k a n a d u b o g i m i. Potrzeba udzielenia opieki społecznej na zasadzie art. 1 ustawy z dnia 16 sierpnia 1923 r. (poz. 726 Dz. U.) nie zachodzi wówczas, gdy dana osoba korzysta już ze świadczeń ustawowych, wynikających z zabezpieczenia jej na wypadek bezrobocia w myśl art. 11 ustawy z 16 lipca 1924 r. (poz. 650 Dz. U.). (Wyrok z dn. 12 czerwca 1934 r. L. rej. 1131/33 — Miejsc. Związek Wspierania Ubogich — na orzeczenie Dworskiego Związku Wspierania Ubogich w Boguszynie).

P o s t ę p o w a n i e p r z e d w ł a d z a m i a d m i n i s t r a c y j n e m i. Decyzja władzy, odmawiająca stronie na zasadzie art. 14 ust. 2 rozp. o postępow. administr. (Dz. Ust. poz. 341/28) przeglądania akt sprawy z powodu, że nie zawierają one danych niezbędnych dla strony, celem uzasadnienia jej praw i interesów, powinna zawierać w myśl art. 75 ust. 2 tegoż rozporządzenia prawne i faktyczne uzasadnienie odmowy. (Wyrok z dnia 18 września 1934 r. L. rej. 9437/32. — Bank Ludowy w Mchach na orzeczenie Kom. przy Urzędzie Długów Państwa w Warszawie).

P o s t ę p. p r z e d N. T. A. a T r y b. p o s t ę p. w o g ó l e. 1. Podtrzymanie z art. 115 rozp. o N. T A. (D. U. poz. 806/32) skargi, wniesionej przez małoletniego, dokonane już po osiągnięciu przez niego pełnoletności, usuwa ew. brak zdolności procesowej, wynikający z małoletności skarżącego.

2. Art. 14 ustawy o opiece społecznej (D. U. poz. 726/23) wykluczający odmowę świadczeń z tytułu opieki społecznej ze względu na istnienie osób, obowiązanych do utrzymywania potrzebującego opieki, dotyczy tych wypadków, gdy osoby te ciążącego na nich obowiązku nie spełniają. (Wyrok z dnia 3 września 1934 r. L. rej. 10214/31. — Frankow Mik. na orzeczenie Wołyńsk. Urzędu Woj. w Łucku).

P o s t ę p. p r z e d N. T. A. a T r y b. p o s t ę p. w o g ó l e. Wypowiedzenie przez N. T. A. zapatrywania prawnego w pewnej sprawie nie skutkuje samo przez się nieważności sprzecznych z tem zapatrywaniem prawomocnych orzeczeń w podobnych sprawach. (Wyrok z dnia 7 września 1934 r. L. rej. 8689/32. — Klepek A. na orzeczenie M-stwa Skarbu).

S p r a w y p a t e n t o w e. Osoby trzecie nie mogą wobec przepisu art. 97 rozp. Prez. R. P. z 22. III. 28 r., poz. 384 Dz. Ust. domagać się unieważnienia rejestracji wzoru użytkowego z powodu uchybień formalnych, które zaszły przy jej dokonaniu. (Wyrok z dn. 25 września 1934 r. L. rej. 81890/30. — Sp. Akc. „Fanto" na orzeczenie Wydz. Odw. Urz. Patent).

Dr. Jerzy Pogonowski
Dr. Stanisław Ruzamski
radcy Sekretarjatu Prawinczego N. T. A.

O b n i ż k a k o m o r n e g o poniżej komornego podstawowego z czerwca 1914 r. winna być uwzględniona przy ustaleniu podstaw wymiaru podatku od nieruchomości na zasadzie rozp. z 17 czerwca 1924 r., poz. 523 Dz. U.

(Orzecz. z 29 stycznia 1934 r., L. rej. 9868/32., G. S. W. za r. 1934, str. 594).

Gminom miejskim służy prawo przełożenia kosztów urządzenia ulic na właścicieli przyległych działek w myśl art. 174 prawa budowlanego z 16 lutego 1928 r. (Dz. U. poz. 202) wyłącznie w tych wypadkach, gdy chodzi o założenie ulic nowych, dotychczas nie istniejących lub o urządzenie ulic już wprawdzie istniejących, lecz pozbawionych wszelkiego urządzenia w znaczeniu ulicy miejskiej.

(Orzecz. z 3 maja 1933 r., L. rej. 4727/30., G. A. i P. P. za r. 1934, str. 623).

Wymiar dodatku komunalnego do państwowego podatku od nieruchomości następuje prawnie na podstawie statutu podatkowego, jakim jest ważnie powzięta odnośna uchwała Rady Miejskiej — zatwierdzona przez władze nadzorcze.

(Orzecz. z 26 czerwca 1934 r. L. rej. 8093/30).

Wynagrodzenie, pobierane przez spólnika spółki jawnej za prowadzenie jej interesów, jest dochodem z przedsiębiorstwa, a nie z uposażenia służbowego.

(Orzecz. z 4 czerwca 1934 r. L. rej. 3091/30).

Brak osobnej księgi inwentarzowej w rachunkowości gospodarstw rolnych nie może sam przez się uzasadniać odrzucenia jego dowodu ksiąg.

(Orzecz. z 30 maja 1934 r. L. rej. 9417/30).

W przedsiębiorstwach pośrednictwa handlowego za obrót uważa się sumę wynagrodzeń nietylko pobranych, lecz także należnych za wykonanie świadczenia i usługi (art. 5 p. 3. ust. 1 ustawy z 15 lipca 1925 r. o podatku przemysłowym poz. 550 Dz. U.).

(Orzecz. z 21 czerwca 1934 r. L. rej. 843/32 i 844/32. O. P. A. za r. 1934, str. 343, 333, 333).

Celem zastosowania p. 7 art. 34 u. o. s., zwalniającego od opłaty stemplowej tylko pierwszą po ukończeniu budowy umowę o przeniesieniu własności budynku wykończonego, kryterjum, decydującem o zwolnieniu, jest stan budynku, jako całości, nie zaś poszczególnych ubikacyj, znajdujących się w tymże budynku.

(Orzecz. z 20 grudnia 1933 r. L. rej. 363/32).

Literatura i krytyka

Profesor Jan Namitkiewicz, Sędzia Sądu Najwyższego. Kodeks Handlowy — Komentarz. Tom I. Warszawa 1934. Str. VIII. + 298 biur. form. Nakładem Tow. Wydawniczego Młodych Prawników i Ekonomistów

Komentarz prof. Namitkiewicza stanowi pracę naukową o poważnem znaczeniu zarówno dla teoretycznego zbadania jak i dla praktycznego stosowania nowego prawa polskiego. Tom I zawiera opracowanie art. 1 do 157 kodeksu czyli księgę pierwszą z wyjątkiem przepisów o spółce z ograniczoną odpowiedzialnością i o spółce akcyjnej.

Oprócz wyczerpujących wywodów pod każdym artykułem podaje autor literaturę przedmiotu polską i zagraniczną przed każdym działem kodeksu, a ponadto w aneksach rozporządzenie o określeniu przedsiębiorstw prowadzonych w większym rozmiarze i rozporządzenie o rejestrze handlowym. Wreszcie pod art. 12 znajdujemy zmienione przepisy dekretu o rejestrze handlowym i kodeksu cywilnego Królestwa Polskiego.

Jako szczególną zasługę należy podkreślić bardzo ostrożną adaptację judykatury polskiej i zagranicznej do nowego prawa. Bardzo świetnie wypadł komentarz do przepisów o zbyciu przedsiębiorstwa, o prokurze, o firmie, o rejestrze handlowym. Pewne niedomówienia w uwagach do art. 39 (dopuszczenie do przejrzenia ksiąg)

należy położyć na karb zamiarów autora w kierunku pobudzenia czytelnika do samodzielnych rozważań natury proceduralnej: czy można na mocy tego przepisu żądać poza przypadkami zabezpieczenia dowodu (art. 380 n. Kpc.) okazania ksiąg przed wytoczeniem procesu? czy sąd rejestrowy przeprowadza rozprawę kontradyktoryjną celem ustalenia, czy w danym wypadku zachodzą przesłanki § 1 tego artykułu? czy w wypadku, gdy strona żąda okazania ksiąg w trybie zabezpieczenia dowodu właściwym jest sąd grodzki czy też sąd rejestrowy?

Jedyny zarzut, jaki można tej świetnej pracy prof. Namitkiewicza uczynić, ma charakter wyłącznie teoretyczny. Za nauką, zbudowaną na gruncie ustawodawstwa niemieckiego i austrjackiego, przyjmuje prof. Namitkiewicz, iż również i na gruncie prawa polskiego spółka jawna handlowa nie jest osobą prawną. W przeciwieństwie do swych germańskich siostrzyc nie stanowi ona przecież jakiegoś „Gesamthandverhältnis". Pomijając już argument, że z brzmienia art. 74 widać, iż autorowie kodeksu chcieli traktować spółkę jawną jako osobę prawną, z art. 81 i 82 wyraźnie ten charakter jej wynika, a żaden inny przepis się tej konstrukcji prawnej nie sprzeciwia. Nawet przepis art. 87 można uzasadnić interesem bezpieczeństwa obrotu bez wnioskowania zeń o braku osobowości prawnej spółki jawnej. Skoro wreszcie sam autor przyznaje, iż posiada ona charakter samodzielnego podmiotu prawnego (str. 169), to naprawdę trudno pojąć, czemu nie przyjmuje wyraźnie konstrukcji osobowości prawnej spółki jawnej.

Naogół wypada stwierdzić, iż lektura komentarza prof. Namitkiewicza jest niesłychanie zajmującą. Autor umie w nader zwięzłych zdaniach otworzyć perspektywy niezmiernie dalekie i budzić nader głębokie refleksje nad przebudową współczesnego życia i prawa gospodarczego.

Dr. M. S.

Władysław Czapiński, Naczelnik Wydziału w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Jerzy Grzymała-Pokrzywnicki, Radca w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych: Prawo o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych z komentarzami. Warszawa — 1934. Str. 211 form. mał. Skład Główny: Wydawnictwo „Bibljoteka Prawnicza"

Prawo o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych zostało u nas unormowane dość późno, dopiero w końcu października 1933 r. Do tego czasu życie prawne w tym przedmiocie regulowały różnorodne przepisy dzielnicowe, pochodzące w lwiej części z pierwszej połowy 18-go wieku. Nic dziwnego, że w tej materji istniał chaos, trudny do opanowania. Rozporządzenie Prezydenta z dnia 27 października 1933 r. stworzyło jednolite normy dla tego bardzo aktualnego zagadnienia, ważnego z punktu widzenia społecznego. Ponieważ nowe normy prawne odbiegają znacznie od dawnych dzielnicowych przepisów, odczuwano silny brak komentarza, rzucającego światło na całokształt nowego prawa. Dlatego też pracę autorów, wyróżniających się bogatem doświadczeniem na polu administracji, należy przyjąć z zadowoleniem.

Autorzy starali się stworzyć komentarz dla praktycznego użytku. Jednakże nie brak w nim rozważań natury teoretycznej, będących podstawą należytego zrozumienia tekstu ustawy. W komentarze autorzy zaopatrzyli prawo o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych i rozporządzenie wykonawcze z dnia 28 grudnia 1933 r. Poza tem podali aktualne przepisy związkowe i okólniki odnoszące się do głównego tematu pracy. Aczkolwiek komentarz ten nie wyczerpuje całości przedmiotu — jak to zresztą sami autorzy w przedmowie zaznaczają — odda on jednak dobre usługi tak władzom, jak i społeczeństwu.

Szkoda, że autorzy wybrali dla tekstów zasadniczych ustaw czcionki kursywy, używane zwykle dla oznaczenia treści nieobowiązującej, co czytelnika trochę myli. Szwankuje nieco skorowidz, który powinien być bardziej szczegółowy.

Wydawnictwo autorów zostało zalecone przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych do użytku władz administracji ogólnej.

Dr. A. A.

Juljan Tomkiewicz, adwokat i Józef Bloch, adwokat: Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Kodeks Handlowy art. 158—306 i 491—497. Komentarz. Str. XVI + 322. Warszawa — 1934. Nakładem Księgarni F. Hoesicka

Prawo o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością z dnia 27 października 1933 ogłoszone w Dzienniku Ustaw nr. 82 pod poz. 602. po kilku miesiącach mocy obowiązującej, zostało następnie z pewnemi zmianami inkorporowane do Kodeksu Handlowego z dnia 30 czerwca 1934 r. Spółkom z ograniczoną odpowiedzialnością poświęcone są w szczególności art. 158—306 Kodeksu, poza tem zaś art. art. 491—497 omawiają sprawę przekształcania spółek akcyjnych na spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i naodwrót.

Komentarz adwokatów Blocha i Tomkiewicza jest poświęcony tym właśnie przepisom, choć nie wyczerpują one całokształtu zagadnień odnoszących się do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, jako jednego z typów spółek handlowych, a dalej jako jednego z rodzaju kupców. Praca ma charakter ściśle praktyczny. Pod każdym prawie artykułem komentatorzy podają odnośny wyciąg z uzasadnienia Komisji Kodyfikacyjnej (prof. Chełmońskiego) oraz własne uwagi, poparte orzecznictwem i opinją doktryny, z zaznaczeniem wypadków, gdy stanowisko orzecznictwa i doktryny jest odmienne od poglądów komentatorów. Przytoczone też są przepisy związkowe, i te z pośród przepisów wprowadzających Kodeks Handlowy, które mają zastosowanie do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz zaopatrzony jest w szczegółowy skorowidz.

Pracę swą komentatorzy sami nazywają — próbą „obszerniejszego komentarza do przepisów Kodeksu Handlowego o spółkach z ogr. odp.". Należy jednak stwierdzić, że miano „obszerniejszego Komentarza" — przysługiwać książce adwokatów Blocha i Tomkiewicza nie może. W porównaniu z komentarzami zagranicznemi, odnoszącemi się do spółek z ogr. odp., jest omawiana praca zaledwie szkicem komentarza, jednakże, przyznać należy, bardzo udanym. Zwięzłość i dość obfity materjał dokumentacyjny — oto niewątpliwe zalety tej książki, która dzisiaj, przy szeregu wątpliwości, jakie stosowanie nowego prawa nasuwa, może oddać ogromny pożytek.

Dr. Jakób Warszawski

Karol Werkowski: Praktyka Notarjalna i Hipoteczna. Warszawa — 1934. Str. XIV + 456 biur. form. Nakładem Związku Pracowników Notarjatu i Hipoteki

Książka powyższa składa się z kilku głównych działów, obejmujących wiadomości ogólne, wzory poświadczeń, wzory protokółów, arynga, wzory aktów, wzory wniosków hipotecznych, koszty notarjalne i hipoteczne. Poza tem zaopatrzona jest w doskonały skorowidz rzeczowy, ułatwiający w wysokim stopniu korzystanie z dzieła.

Praca autora wnika w całokształt nowego prawa o notarjacie i przystosowana jest do praktycznych czynności notarjalnych i hipotecznych. Jest ona dobrym przewodnikiem w rękach każdego prawnika, jak i pracownika notarjalnego lub hipotecznego.

Książka p. Werkowskiego powinna się znaleźć w każdej kancelarji notarjalnej, hipotecznej i adwokackiej.

Dr. A. A.

Henryk Świątkowski, adwokat: Ustawa o ochronie drobnych dzierżawców rolnych i Ustawa o wykupie gruntów dzierżawionych przez drobnych dzierżawców rolnych. Warszawa — 1934. Str. 60 form. mał. Nakładem Rady Głównej Związku Zawodowego Małorolnych

Autor zaznacza w przedmowie, że praca jego ma na celu wypełnienie luki w literaturze prawniczej przez możliwie dokładne przedstawienie dotychczasowych ustaw, chroniących drobne dzierżawy, oraz ustawy o wykupie z dnia 18 marca 1932 r. przy uwzględnieniu praktyki sądowej i motywów ustawodawczych. Nie ulega wątpliwości, że praca taka jest pożyteczna. Umożliwia ona lepszą orjentację przedmiotową. Szkoda, że skromne rozmiary pisma nie pozwalają na szczegółowe

omówienie tematu i poruszonego przez autora zagadnienia. Nie mniej dziwimy się, że autor wcale nie skomentował artykułów 3—25 ustawy z dnia 18 marca 1932 r. o wykupie gruntów podlegających ustawie w przedmiocie ochrony drobnych dzierżawców rolnych i zadowolnił się skomentowaniem tylko art. 1 i 2 i nie zaopatrzył swojej pracy choćby w skromny skorowidz przedmiotowy, mogący ułatwić orjentację. W końcu broszury autor podał swe przemówienie sejmowe z dnia 9 marca 1932 r. zastępujące w części uwagi wstępne.

Dr. A. A.

Marjan Zimmermann: Wywłaszczenie. Studjum z dziedziny prawa publicznego. Lwów — 1933. Str. 285 dużego form. biur. Nakładem Towarzystwa Naukowego we Lwowie z zasiłkiem Min. Wyzn. Rel. i Ośw. Publ.

Pracę swą dzieli autor na dwie części. W części pierwszej zatytułowanej: „Elementy pojęcia prawnego wywłaszczenia" podaje autor poglądy literatury ważniejszych systemów prawnych na instytucję wywłaszczenia, poświęcając wiele miejsca poglądom bogatej w tej dziedzinie literatury niemieckiej, następnie zaś tworzy własne określenie instytucji wywłaszczenia. Druga część zatytułowana: „Wywłaszczenie jako instytucja ustawodawstw pozytywnych", poświęcona jest przedstawieniu instytucji wywłaszczenia w świetle przepisów prawnych, począwszy od czasów rzymskich do chwili obecnej oraz wskazaniu linij rozwojowych instytucji wywłaszczenia.

Autor dochodzi do następującej definicji wywłaszczenia: jest to „odebranie przez państwo prawa (indywidualnego) w indywidualnym wypadku za odszkodowaniem". Wywłaszczenie różni się tem od ograniczeń prawa własności, że gdy pierwsze stwarza zmianę własności indywidualnej przez odebranie prawa indywidualnego nie zmieniając samego zakresu i ujęcia prawa własności, to ograniczenie własności stwarza zmianę samego prawa własności. Odebranie prawa indywidualnego bez odszkodowania jest konfiskatą. Zbędne są dla definicji wywłaszczenia jako pojęcia prawnego takie elementy jak: wymóg celu użyteczności publicznej, wymóg, by wywłaszczenie stwarzało nowe prawa dla osób trzecich. jest też obojętnem dla definicji wywłaszczenia, czy wywłaszczenie jest aktem konstytutywnym. czy deklaratoryjnym i t. d. Doskonała praca p. Marjana Zimmermanna wypełnia lukę w polskiej literaturze prawniczej. brak bowiem było pracy monograficznej o tak ważnej instytucji jak wywłaszczenie. Oparcie pracy na rozległej literaturze przedmiotu, samodzielność w rozstrzyganiu trudnych i zawiłych zagadnień prawnych daje w rezultacie dzieło o pierwszorzędnej wartości teoretycznej i praktycznej. Aktualność pracy podnosi fakt ogłoszenia w Dz. Ust. R. P. Nr. 86/34 Rozp. Prez. Rzp. o postępowaniu wywłaszczeniowem. Szkoda, że autor nie opatrzył pracy skorowidzami: rzeczowym i cytowanych autorów.

W. H.

Ustawa o ochronie lokatorów. Str. VIII + 272. Bibljoteka Tekstów Ustaw Nr. 7 Kraków — 1934. Księgarnia Powszechna

Ustawa o ochronie lokatorów należy do rzędu tych ustaw, których stosowanie jest „codziennym chlebem" prawników. Dlatego też odczuwać się dawał brak podręcznego wydania tekstu ustawy. uwzględniającego liczne jej zmiany do chwili obecnej, wydanie bowiem jednolitego tekstu nie zostało dotychczas zrealizowane (Rozp. Prez. Rzplitej Dz. U. nr. 84/33-625 w art. 2 upoważnia Ministra Sprawiedliwości do wydania jednolitego tekstu ustawy o ochr. lok.). Ponadto koniecznem było zebranie bogatego orzecznictwa Sądu Najwyższego do ustawy o ochr. lok. z ostatnich kilku lat, ogłoszonego w zbiorze urzędowym orzeczeń S. N. i licznych czasopismach prawniczych. Zadanie to spełnia wydawnictwo Księgarni Powszechnej, stanowiące niejako „kodeks najmu", bowiem prócz tekstu ustawy o ochr lok.. z 11/IV-1924 r., w którym uwzględniono wszystkie zmiany po czerwiec 1934 r., znajdujemy tu następujące przepisy: ustawę o ochr. lok. dla Śląska Górnego i Cieszyńskiego, przepisy kodeksu zobowiązań tyczące się najmu, ustawę w sprawie zapewnienia czasowych mieszkań i pomieszczeń dla zwolnionych robotników rolnych, ustawę o ulgach dla nowowznoszonych budowli oraz rozp. wyk. do tej ustawy, wreszcie ustawę o podatku od lokali i rozp. wyk. do tej ustawy. (Ostatnie

dwa teksty są już nieaktualne wobec wydania ich jednolitych tekstów w Dz. U. nr. 76 i 85 z 1934 r.). Orzecznictwo Sądu Najwyższego do ustawy o ochr. lok. obejmuje orzeczenia do końca 1933 r. Dwa skorowidze do ustawy o ochr. lok. są bardzo starannie opracowane. *W. H.*

Bernadzikiewicz Tadeusz: Nowe prawo o bilansach. Warszawa — 1934. Str. 46. Nakładem Towarzystwa Wydawniczego Młodych Prawników i Ekonomistów. Skład Główny: Dział prawno-ekonomiczny „Księgarni Rolniczej“

Ukazała się ostatnio praca Tadeusza Bernadzikiewicza p. t. „Nowe prawo o bilansach“. Praca ta stanowi bodajże pierwszą próbę omówienia polskiego prawa o bilansach. Ma ona na celu ogólne wyjaśnienie i ocenę wydanych niedawno w Polsce przepisów o sporządzaniu zamknięć rachunkowych i sprawozdań osób prawnych, obowiązanych do prowadzenia ksiąg handlowych. „Aktualność zagadnienia“ — pisze autor w przedmowie — „usprawiedliwić winna ukazanie się rozprawy o polskiem prawie bilansowem przed ostatecznem wykończeniem systemu tego prawa. Z drugiej strony należy pamiętać, iż omawiane przepisy nie przeszły jeszcze próby życia. Powoduje to siłą rzeczy prowizoryczny nieco charakter wywodów autora“. Mimo to inteligentnie napisana praca p. Bernadzikiewicza zasługuje na baczną uwagę i zapewne zainteresuje wszystkich tych, którzy rozumieją znaczenie nowego prawa o bilansach.

Rozdział I omawianej pracy zawiera krótkie wyjaśnienie przyczyny, które doprowadziły do reglamentacji bilansów. Dająca się zauważyć, zwłaszcza po wojnie, dążność licznych przedsiębiorstw do zaciemniania a nawet fałszowania bilansów (głośne sprawy koncernu Kreugera, Żyrardowa, Wspólnoty Interesów na Górnym Śląsku) musiała doprowadzić do aktu ustawodawczego, mającego na celu ukrócenie osób prawnych w stosowaniu metod bilansowych niejasnych lub wręcz nieuczciwych. Zasady zamknięć rachunkowych i sprawozdań osób prawnych obowiązanych do prowadzenia ksiąg handlowych ustanawiają: rozporządzenie ramowe Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933, oraz oparte na niem rozporządzenie wykonawcze z 20 kwietnia 1934.

W rozdziale II autor przedstawia system obowiązującego w Polsce prawa o bilansach opartego na podanych wyżej rozporządzeniach.

Rozdział III zawiera krytyczną analizę nowych przepisów. Autor wskazuje, że nowe przepisy bynajmniej nie wypełniły całkowicie luk w tej dziedzinie: nie ustalono bowiem szczegółowych zasad bilansowania, a nadto reforma nie objęła szeregu nader ważnych kwestyj, wymagających nowej reglamentacji.

Na końcu pracy znajduje się wykaz literatury, dotyczącej ogłoszonych ostatnio rozporządzeń o bilansach, oraz — w charakterze dodatku — tekst omawianych rozporządzeń. *X.*

Z rynku księgarskiego [1])

Maurycy Allerhand: Kodeks Handlowy — Komentarz — Zeszyt II: art. 72—242. Lwów. Nakładem „Kodeks“ Spółka Wydawnicza z o. o. 1934.

Ludwik Domański: System Kodeksu Zobowiązań. Warszawa — 1934. Odbitka z „Gazety Sądowej Warszawskiej“.

Księga Adresowa Sądów i Komorników Sądowych RP. 1934/35. Zebrał i opracował Zarząd Główny Zrzeszenia Komorników Sądowych RP. Wydawnictwo W. Wasiński. Warszawa, Miodowa 11.

Artur Miller, Prokurator S. N.: Hoesicka Bibljografja Prawnicza. Kwartalnik poświęcony rejestracji polskiego piśmiennictwa prawniczego. Lipiec—grudzień 1933. Nr. 3—4 rok IV. Warszawa. Nakładem Księgarni F. Hoesicka.

Zbiór zarządzeń Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Okólniki i pisma okólne). Tom I i II, 1918—1930. Str. 1784 form. quarto. Warszawa — Druk. „Gazety Administracji i Policji Państwowej“.

---

[1]) Recenzowanie nastąpi w jednym z najbliższych zeszytów

„Polski Proces Cywilny" nr. 19/1934. Zygmunt Hahn: Ciężar dowodu w procesie cywilnym (Ciąg dalszy). Eugenjusz Waśkowski: Legitymacja ad causam współwłaścicieli nieruchomości w sprawie przeciwko osobom trzecim o prawa dotyczące tejże nieruchomości. Zygmunt Fenichel: Ostateczne projekty prawa układowego i upadłościowego. 6 odpowiedzi na pytania prawne. Spostrzeżenia i wiadomości. Przegląd piśmiennictwa. Nr. 20/1934. Zygmunt Hahn: Ciężar dowodu w procesie cywilnym (Dokończenie). Joachim Herman Allerhand: Dwie kwestje z międzyczasowego prawa procesowego. 1. Wykładnia wyroku. 2. Podjęcie zawieszonego postępowania. Natan Rotband: Środki odwoławcze w sprawach o nadanie klauzul wykonalności. 5 odpowiedzi na pytania prawne. Orzecznictwo izby cywilnej Sądu Najwyższego. Zasady prawne, uchwalone przez Trybunał Kompetencyjny w latach 1927—1934. Spostrzeżenia i wiadomości. Przegląd piśmiennictwa.

*

„Gazeta Administracji i Policji Państwowej" nr. 19/1934. Ludwik Krajewski: O początku mocy obowiązującej prawa. Władysław Czapiński: Spółdzielnie a prawo o stowarzyszeniach. Roman Hausner: Poczynania organizacyjno-oszczędnościowe w Polsce (1918—1934) (Ciąg dalszy). Orzecznictwo Najwyższego Trybunału Administracyjnego. Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Kronika i bibljografja. Nr. 20/1934. Wacław Lemiszewski: Jeszcze kilka uwag w sprawie inspekcji wojewódzkiej. Dr. W. Namysłowski: Sytuacja prawna na polskich wodach morskich. Roman Hausner: Poczynania organizacyjno-oszczędnościowe w Polsce (1918—1934) (Ciąg dalszy). Orzecznictwo Sądu Najwyższego i Najw. Trybunału Administracyjnego. Kronika i bibljografja.

*

„Palestra" nr. 9/1934. Marjan Niedzielski: Aleksander Lednicki. Prof. Stanisław Gołąb: Interwencja uboczna (Dokończenie). Prof. Stefan Glaser: Normatywna nauka o winie. Sędzia Józef Bekerman: O reformie studjów prawniczych. Adw. Józef Litwin: Pozbawienie obywatelstwa z przyczyn politycznych w ustawodawstwie powojennej Europy. — Różne wiadomości. Nr. 10/1934. Prof. Dr. Eugenjusz Waśkowski: Teorja wykładni prawa cywilnego (Ciąg dalszy). Prof. Stefan Glaser: Normatywna nauka o winie (Dokończenie). Adw. Józef Litwin: Pozbawienie obywatelstwa z przyczyn politycznych w ustawodawstwie powojennej Europy (Dokończenie). — Różne wiadomości.

*

„Głos Sądownictwa" nr. 10/1934. Międzynarodowy Kongres Prawny w Rzymie. Prof. Ks. Dr. Henryk Insadowski: Rzymskie prawo małżeńskie a chrześcijaństwo. Remigjusz Moszyński: O art. 133—140 Ordynacji Podatkowej. Stanisław Machalski: O zastępstwie stron przez pełnomocników przed sądem. Kazimierz Bzowski: Z zagadnień polityki kryminalnej. Dr. Adam Berger: Usiłowanie przestępstw nieumyślnych. Wacław Blutstein: Skup zawodowy w celu odsprzedaży. Wł. Chojnowski: Czy i kiedy asesor sądowy wolny jest od aplikacji i egzaminu adwokackiego? Paweł Masłowski: O seminarja dla aplikantów. Dr. Tadeusz Ciświcki: Na marginesie interpretacji prawa górniczego przez Sąd Najwyższy. Orzecznictwo cywilne i karne. — Różne wiadomości.

*

„Gazeta Sądowa Warszawska" nr. 40/1934. Henryk Maryański: Ochrona własności przemysłowej w praktyce. Achilles Rosenkranz: W sprawie przepisów niepotrzebnych. N. Rajch: W kwestji uprawnień obrońców przy Sądach Grodzkich. — Orzecznictwo. — Wiadomości. Nr. 41/1934. A. Mogilnicki: W powodzi ustaw karnych (Dokończenie). N. Pianko: Uwagi do art. 418 p. 3 Kpc. — Orzecznictwo. — Wiadomości. Nr. 42/1934. Władysław Pol: Wpisy w postępowaniu nakazowem. E. N.: Międzynarodowy Kongres „International Law Association".—

Orzecznictwo. — Wiadomości. Nr 43/1934. Józef Litwin: Stosunek okólnika do prawa przedmiotowego w świetle orzecznictwa sądów. — Orzecznictwo. — Wiadomości.

*

„Nowy Kodeks Zobowiązań" (Dodatek do GSW.) nr. 40/1934. Natalja Feinberg: Rozporządzenie o wierzytelnościach w walutach zagranicznych. L. Bergman: Dotychczasowe orzecznictwo a nowy kod. zob. (Ciąg dalszy). Nr. 41/1934. Natalja Feinberg: Dokończenie artykułu. L. Bergman: Dalszy ciąg artykułu. Nr. 42/1934. Prof. Dr. E. Waśkowski: Moc wsteczna kodeksu zobowiązań. L. Bergman: Dalszy ciąg artykułu. Prof. Dr. E. Waśkowski: Dalszy ciąg artykułu. L. Bergman: Dalszy ciąg artykułu.

*

„Przegląd Sądowy" nr. 10/1934. Adw. Dr. Zygmunt Fenichel: Domniemania w kodeksie zobowiązań. Mieczysław Poliszewski: Z dziedziny prawa sąsiedzkiego. Wiktor Wasserman: Czy dopuszczalne jest zażalenie na tymczasowe zarządzenie z art. 860 Kpc.? Dr. Łukasz Fudali: Odpowiedzialność karna uczestników bójki, w wypadku ustalenia sprawcy następstw określonych w art. 240 K. K. Henryk Fisch: Umowa najmu w polskim kodeksie zobowiązań. Orzecznictwo cywilne i karne. Przegląd ustawodawstwa.

*

„Nowa Palestra" nr. 9/1934. Adw. Dr. Edmund Altstädter: O wzmożenie autorytetu adwokatury. Adw. Dr. Marjan Głuszkiewicz: O powództwie cywilnem wedle ustaw polskich. Adw. Dr. Leon Nadel: Zdolność procesowa wedle Kpc. Adw. Dr. Arnold Bodek: Sprzedaż na raty w świetle przepisów nowego kodeksu handlowego. — Orzecznictwo. — Przegląd czasopism i wydawnictw prawniczych. — Różne wiadomości.

*

„Czasopismo Sędziowskie" nr. 5/1934. Prok. Karol Kowalski: Polski Kodeks Karny w dotychczasowej praktyce (Ciąg dalszy). Dr. Zygmunt Hahn: Ograniczenie egzekucji (Ciąg dalszy). Dr. Zdzisław Papierkowski: „Prawne wnioski" prokuratora, a stanowisko sędziego śledczego. Sędzia Józef Bieler: Zaskarżenie czynności prawnych dłużnika wedle kodeksu zobowiązań. Sędzia Mieczysław Poliszewski: Aplikacja sądowa jako wychowanie sędziego. Sędzia Mieczysław Buczkowski: Zażalenie na skutek zajęcia pieniędzy u dłużnika należących do osoby trzeciej. — Orzecznictwo. — Przegląd czasopism.

*

„Głos Prawa" nr. 7-8/1934. Prof. Stanisław Gołąb: Uczestnictwo w sporze (Dokończenie). Doc. Gustaw Taubenschlag: Swobodne uznanie władzy administracyjnej. Dr. Jan Korzonek: Uwagi o egzekucji z ułamkowej części nieruchomości. Dr. Zygmunt Wusatowski: Egzekucja z uposażeń służbowych i emerytur według Kpc. i przepisów związkowych. Antoni Władysław Bartz: Wszczęcie egzekucji celem ściągnięcia wierzytelności pieniężnych według Kpc. Dr. Ignacy Rosenblüth: Błąd i podstęp w kodeksie zobowiązań. Adw. Lidisja Bergman: O mocy wiążącej orzeczeń Sądu Najwyższego w sprawach cywilnych. Dr. Henryk Fruchs: Uwagi o dekrecie walutowym. Dr. Anzelm Lutwak: Filipika przeciw doktrynie „praw rzeczowych" i „bezwzględnych". Dr. S. Kaestenblatt: Projekt ustawy zmieniającej przepisy Kpc. oraz o kosztach sądowych co do apelacji w sprawach do stu złotych. St. R. i Dr. Lutwak: Analiza krytyczna naszych kosztów sądowych. 4 opinje prawne Komitetu Opinjodawczego „Głosu Prawa". Orzecznictwo Cywilne i administracyjne. Recenzje. Różne wiadomości. Dodatek: kodeks zobowiązań (art. 8—12).

*

„Miesięcznik Prawa Handlowego i Wekslowego" nr 7-8/1934 Asystent U. W. Adam Daniel Szczygielski: Poręka wekslowa (Ciąg dalszy). Adw. Jakób Weber: Przedsiębiorstwo, jako odrębny majątek. Mgr. A. Rakower: Pro-

kura (Dokończenie). Mgr. Aleksander Wojsiat: Instytucja „artieli" jako pierwowzór spółdzielni pracy (Dokończenie). Mgr. Tadeusz Perl: Prowizja ajencyjną (Ciąg dalszy) Mgr. Michał Kowalewski: Dzierżawa przedsiębiorstwa (Ciąg dalszy). Różne wiadomości.

*

„Wileński Przegląd Prawniczy" nr. 8/1934. Prof. Dr. E. Waśkowski: Kodeks zobowiązań a 1 cz. X t. Zwodu Praw (Dokończenie). ·Orzecznictwo cywilne. Nr. 9/1934. Gierc Czarny: Sądownictwo polubowne w latach przejściowych. Orzecznictwo cywilne i karne.

*

„Przegląd Notarjalny" nr. 19/1934. Józef Bekerman: Przyczynek do wyjaśnienia artykułu 188 kodeksu zobowiązań. Andrzej Ołeksyn: Sprawa hipoteki w złotych w złocie w oświetleniu odmiennem. Michał Moczulski: O właściwości terytorjalnej notarjusza. Marjan Kurman: Kodeks handlowy opracowany dla użytku kancelaryj notarjalnych. Różne wiadomości. Nr. 20/1934. Z najnowszego orzecznictwa Sądu Najwyższego w sprawach notarjalnych i hipotecznych. Dr. Rudolf Jackowski: Prawo o własności lokali. Wstępne uwagi społeczno-gospodarcze. W. D.: Jeszcze o protokóle walnego zgromadzenia spółki akcyjnej. Wacław Radajewski: W sprawie art. 147 prawa o notarjacie — dalszy przyczynek dyskusyjny. Władysław Runcewicz: Obowiązki notarjusza według ordynacji podatkowej. Marjan Kurman: O spółkach podług kodeksu zobowiązań i nowego kodeksu handlowego. Informacje do zawarcia spółki i do redakcji umowy spółki. Orzecznictwo S. N. i N. T. A. — Różne Wiadomości.

*

„Notarjat-Hipoteka" nr. 23/1934. Karol Werkowski: Kodeks zobowiązań w praktyce notarjalnej (Ciąg dalszy). Józef Szonert: Darowizna według kodeksu zobowiązań. Adw. Edmund Szabłowski: Protokół spółki akcyjnej. St. Chmielewski: Spółka cicha w praktyce. P.: Ostrzeżenia o parcelacji na tle ustawy marcowej. Setez: Jeszcze kilka uwag do art. 131 prawa o notarjacie (Artykuł polemiczny). Z. K. N.: Rzut oka na art. 131 p. o. n. w związku z art. „Seteza". Różne wiadomości. Nr. 24/1934. Karol Werkowski: Kodeks zobowiązań w praktyce notarjalnej (Ciąg dalszy). Adw. Edmund Szabłowski: Zawiązanie spółki akcyjnej. Bolesław Głowacki: Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. St. Rutkowski: Przepisy o prokurze. S. M. Chaer: Sprzedaż na raty w nowym kodeksie handlowym. Różne wiadomości.

*

„Przegląd Więziennictwa Polskiego" nr. 10/1934. Insp. St. Sokołowski: Uroczystość odsłonięcia i poświęcenia pomnika na grobie ś. p. Michała Lorentowicza b. Dyrektora Departamentu Karnego i Głównego Inspektora Straży Więziennej. Dr. Jan Haytler: Fryderyk Hr. Skarbek jako penitencjarysta (Ciąg dalszy). Adw. H. Wiewiórka: Zakład wychowawczo-poprawczy dla chłopców pod Wiedniem (Dokończenie). Różne wiadomości.

*

„Samorząd Miejski" nr. 19/1934. Dr. Tadeusz Przeorski: Ustrój demokratyczny, a decentralizacja administracji publicznej we Francji. Nr. 20/1934. Na czem polega w praktyce działalność Związku Miast Polskich. Dr. Tadeusz Przeorski: Dalszy ciąg artykułu.

*

„Oszczędność" nr. 17-18/1934. Stanisław Sakłak: Granice tajemnicy wkładów. Kronika ustawodawcza i sądowa. Orzecznictwo sądowe i administracyjne. Nr. 19-20/1934. Numer poświęcony Międzynarodowemu Dniowi Oszczędności. Różne wiadomości.

Nowy Dyrektor Departamentu w Ministerstwie Sprawiedliwości

Z dniem 1 listopada r. b. objął urzędowanie nowomianowany Dyrektor Departamentu Ustawodawczego w Ministerstwie Sprawiedliwości prof. Karol Lutostański, dziekan wydziału prawnego Uniwersytetu Warszawskiego i wiceprezydent Komisji Kodyfikacyjnej.

* * *

Prof. Lutostański urodził się 13 stycznia 1880 r. w Radomiu jako syn Seweryna naówczas członka Sądu Okręgowego. Nauki początkowe pobierał w szkole Florjana Łagowskiego, potem w IV-em Gimnazjum męskiem w Warszawie, które ukończył w 1899 r. W tymże roku wstąpił na Wydział prawny Uniwersytetu Warszawskiego, który ukończył w roku 1903 z wynikiem celującym.

Po przedstawieniu rozprawy „O giełdzie“ uzyskał stopień kandydata praw. Już w latach studenckich organizował koła naukowe oraz ogólnopolski akademicki sąd koleżeński. W kołach naukowych podjął się zorganizowania wydawnictwa dodatków do skryptów uniwersyteckich: dodatki te miały oświetlać ze stanowiska polskiego treść wykładów rosyjskich. Jako student jeszcze dokonał przekładu połowy dzieła Esmeina p. t.: „Prawo konstytucyjne“ (wyd. „Ogniwo“), oraz przekładu dzieła Pollocka p. t.: „Nauka o państwie“ (nie wydany).

W roku 1903 kontynuował studja na Uniwersytecie w Lipsku, głównie w zakresie nauk ekonomiczno-handlowych pod kierunkiem K. Büchera, R. Sohma, G. Häppego, Ratzla. Schmollera i Zahna. Rok 1904/5 spędził na studjach w Paryżu. gdzie słuchał M. Planiola, Girarda, Jay'a i Glassona. —

Aplikację sądową odbył w Warszawskim Sądzie Okręgowym w wydziałach cywilnym i hipotecznym. ponadto u sędziego śledczego. —

W roku 1906 pozostawiony został przy katedrze prawa cywilnego Uniwersytetu Warszawskiego. celem przygotowania się do stanu profesorskiego. Przygotował pracę p. t.: „O systemie dyspozycyjno-kontradyktoryjnym oraz oficjalno-śledczym w procesie cywilnym“, oraz w roku 1907 po powrocie z zagranicy pracę p. t. „O zaręczynach“. Na skutek zwrócenia uwagi Ministra Oświaty, że powyższe rozprawy naukowe pisane po polsku, a dołączane do sprawozdań z pracy przygotowawczej do katedry nie odpowiadają charakterowi rosyjskiego Uniwersytetu w Warszawie — uznał swój stosunek z Uniwersytetem rosyjskim za zerwany. Odmówił również wyjazdu do Dorpatu. gdzie mu zaproponowano wykłady na Uniwersytecie prawa nadbałtyckiego. W roku 1908 wstąpił do adwokatury warszawskiej, w szeregach której przebywał lat dziesięć.

Zorganizował pracę nad polską bibljografją prawniczą i kontynuował ją łącznie z A. Suligowskim. pod którego nazwiskiem powyższa bibljografja wyszła w roku 1911. Był organizatorem oraz redaktorem wydawnictwa „Bibljoteki prawno-społecznej“. Wydał przekłady własne — Legiena p. t.: „Niemieckie związki zawodowe“ oraz Mengera p. t.: „Społeczne zadanie nauki prawa“ i Miklaszewskiego p. t.: „Prawo strajku“.

W roku 1908 zostaje rzeczywistym członkiem Warszawskiego Towarzystwa Naukowego oraz bierze żywy udział w pracach Warszawskiego Towarzystwa Prawniczego, w szeregu prac komisyjnych. Podejmuje projekt wydania po polsku Kodeksu cywilnego, obowiązującego w Królestwie Polskiem. Rada Towarzystwa Prawniczego aprobowała ten projekt. Wszedł do Komitetu Redakcyjnego i sam opracował art. 145—521 K. C. K. P. z 1825 r. Po sześciu latach pracy wydawnictwo to ukazuje się bezpośrednio przed wojną. a następnie kilkakrotnie odbijane stanowiło podstawę późniejszych wydań kodeksu cywilnego oraz oddało wielkie usługi w pracy prawniczej i działalności polskiego sądownictwa Niepodległej Polski.

W roku 1911 wchodzi do Rady Towarzystwa Prawniczego i zostaje jej sekretarzem generalnym: w roku 1918 zostaje wiceprezesem. a następnie prezesem tegoż

Towarzystwa. — W roku 1913 podejmuje wznowienie wydawnictwa „Themis Polska" i wchodzi do grupy trzech jej założycieli oraz redaktorów. Od roku 1908 wchodzi do redakcji „Gazety Sądowej Warszawskiej" jako jej stały członek. — Od roku 1912 wybrany zostaje na członka Komitetu Kasy im. Mianowskiego, jako jej sekretarz. W okresie tym opracowuje i wydaje szereg artykułów i prac naukowych. W roku 1913 podejmuje wydawnictwo „Jurysprudencji francuskiego Sądu Kasacyjnego w sprawach cywilnych i handlowych" i pod jego redakcją ukazuje się tom pierwszy powyższego wydawnictwa. Od roku 1914 podejmuje wykłady prawa cywilnego w Towarzystwie Kursów Naukowych.

Wielka wojna zastaje go w Zurychu. Wydaje tam pracę p. t.: „Les partages de la Pologne et la lutte pour l'indépendance", nagrodzoną w roku 1920 przez Akademję Francuską. W roku 1918 pisze pracę p. t.: „Régime politique et administratif dans la Pologne Prussienne".

W roku 1918 obejmuje wykłady w Uniwersytecie Warszawskim. Zakłada i organizuje uniwersyteckie Seminarjum Prawa Cywilnego. Przygotowuje projekt ustawy o obywatelstwie polskiem dla Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Obejmuje kierownictwo Biura Prac Kongresowych przy Ministerstwie Spraw Zagranicznych, Z polecenia powyższego Ministerstwa dokonywa przekładu polskiego traktatu wersalskiego i w St. Germain, które w jego tłumaczeniu ukazały się w 10 dni po ich podpisaniu. Z ramienia tegoż Ministerstwa dokonywa w dalszym ciągu szeregu przekładów traktatów międzynarodowych. Bierze czynny udział w opracowaniu ustawy o szkołach akademickich z 1920 r., ustawy o stypendjach. W tymże roku obejmuje kierownictwo Kasy im. Mianowskiego. Organizuje wraz ze St. Michalskim pierwszy i drugi Zjazd Naukowy w Warszawie.

W roku 1919 zostaje powołany na członka Komisji Kodyfikacyjnej Rz. P. W tymże roku obejmuje naczelne kierownictwo pisma p. t.: „Themis Polska". W latach 1919—1926 piastuje godność sędziego Uniwersytetu Warszawskiego, zaś od r. 1930 rzecznika Kom. Dyscyplinarnej Prof. Uniw. Warsz.

W roku 1920 wchodzi w skład Komisji Weryfikacyjnej profesorów szkół akademickich. W tymże roku zostaje mianowany delegatem Biura Propagandy Zagranicznej z siedzibą w Sztokholmie.

W roku 1923 powołany zostaje do Komisji przy Prezesie Rady Ministrów dla spraw pełnomocnictw celem sanacji finansów Państwa. Organizuje również dział naukowy na Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu. Na zlecenie Ligi Narodów organizuje Polski Komitet Międzynarodowej Współpracy Intelektualnej, którego zostaje prezesem.

W roku 1925 wchodzi do Kuratorjum Zakładów Kórnickich, następnie zostaje przewodniczącym Komisji Rewizyjnej powyższych Zakładów. Zostaje przewodniczącym Komisji Reorganizacyjnej Warszawskiego Towarzystwa Naukowego. Jako prezes Komitetu Wykonawczego powołuje pierwszą w Polsce Konferencję Międzynarodową Prawa Autorskiego. Zostaje członkiem Komisji Kwalifikacyjnej profesorów Wyższej Szkoły Handlowej w Warszawie.

W roku 1926 zostaje członkiem zwyczajnym Rady Prawniczej oraz przewodniczącym I komisji.

W roku 1927 Rząd Polski deleguje go na Międzypaństwowy Zjazd Prywatnego Prawa Lotniczego, gdzie obejmuje prezesurę powyższego Zjazdu, na którym podpisano pierwszą w Polsce konwencję międzynarodową.

W roku 1929 obrano go prezesem Zjazdu Prawników Polskich w Warszawie. Zostaje wiceprezesem Komitetu Podręczników Akademickich przy Ministerstwie Wyzn. Rel. i Ośw. Publ. W tymże roku Komisja Kodyfikacyjna przyjmuje jego projekt prawa małżeńskiego osobowego.

W tymże roku zostaje członkiem Trybunału Kompetencyjnego. W roku 1933 Uniwersytet w Lille nadaje mu godność doktora h. c.

W roku 1931 Rząd Polski deleguje go na Międzynarodowy Kongres Opieki nad Uczonymi. Również w tym roku Komisja Kodyfikacyjna przyjmuje jego projekt ustawy o aktach stanu cywilnego.

Od 1932 r. prof. Lutostański jest wiceprezydentem Komisji Kodyfikacyjnej R. P.

Prof. Lutostański jest wieloletnim dziekanem Wydziału Prawa Uniwersytetu Warszawskiego (1929/30, 1932/33, 1934/35). W 1933 r. zostaje Członkiem Korespondentem Urzędu Ustawod. Zagran. przy Min. Sprawiedliwości w Paryżu.

Prof. Lutostański był wielokrotnie odznaczony. Posiada krzyż komandorski orderu „Polski Odrodzonej", krzyż oficerski francuskiej Legji Honorowej. Jest laureatem Akademji Francuskiej Nauk Moralnych i Politycznych.

* * *

Oprócz szeregu prac drobniejszych oraz artykułów prasowych ogłosił następujące prace:

1. „O giełdzie" Warszawa — 1903.
2. „O systemie dyspozycyjno-kontradyktoryjnym oraz oficjalno-śledczym w procesie cywilnym" Warszawa — 1907.
3. „O zaręczynach. Studjum z zakresu prawa małżeńskiego". Warszawa — 1907.
4. „Prawo i ekonomja" Gaz. Sąd. Warsz. 40—50 (1905).
5. „Uspołecznienie prawa". Ogniwo. 43—46 (1905).
6. „Charakter praw kobiety względem mężczyzny z ich związku poza-małżeńskiego wynikających". Gaz. Sąd. Warsz. 12—15 (1909).
7. „O wpływie formy na ważność małżeństwa a katolickie prawo małżeńskie". Gaz. Sąd. Warsz. 1906. 18.
8. „Projekt Ministerstwa Sprawiedliwości o rozszerzeniu osobowych i majątkowych praw mężatek". Gaz. Sąd. Warsz. 45 (1911).
9. „Charakter władzy mężowskiej w prawie u nas obowiązującem". Sprawozdania Tow. Nauk. Warsz. III. 1.
10. „O spadku po współmałżonku", Themis Polska, III. 192—203.
11. „Les partages de la Pologne et la lutte pour l'indépendance", str. XIX+712+49, Paris 1918.
12. „Régime politique et administratif dans la Pologne Prussienne", str. X+518, Fribourg 1918.
13. „Znaczenie prawodawstwa Napoleona dla Polski" Gaz. Sąd. Warsz. 1921. 19—20.
14. „Dominik Anc". Prace Tow. Praw. w Warszawie.
15. „Władysław Holewiński" Gaz. Sąd. Warsz. 1919.
16. „Konrad Dynowski". Gaz. Sąd. Warsz. 1930.
17. „Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18-II-1924" Glossa w Orz. Sąd. Polsk. IV. 5. 197.
18. „Prawodawstwo cywilne w pierwszem dziesięcioleciu Niepodległości (1918—1928)". Warszawa — 1928.
19. „Projekt prawa małżeńskiego" Komisja Kodyfikacyjna. I, 4. 1931.
20. „Zasady projektu prawa małżeńskiego w opinji referenta głównego". Komisja Kodyfikacyjna. I. 4. 1931.
21. „Projekt ustawy o aktach stanu cywilnego". Komisja Kodyfikacyjna. I. 2.
22. „O metodach stosowanych w polemice z projektem prawa małżeńskiego Komisji Kodyfikacyjnej". Warszawa — 1932.
23. „O niektórych błędnych poglądach w literaturze prawa małżeńskiego". Warszawa — 1932.
24. Odprawa. Warszawa — 1933.

Wiadomości

Projekt prawa rodzinnego

Z polecenia Komisji Kodyfikacyjnej p. prof. dr. Stanisław Gołąb opracował projekt działu kodeksu cywilnego o stosunkach prawnych rodzinnych, nad którym odbyły się wstępne obrady w Warszawie, w dniach 26—28 października r. b. — Projekt ten znajduje się obecnie w druku i niebawem podany będzie do wiadomości publicznej.

Komunikat w sprawie zamknięcia listy adwokatów

Dnia 6 października r. b. przedstawiciele Prezydjum Rady Naczelnej Związku Zrzeszeń Aplikantów Zawodów Prawniczych Rzplitej Polskiej pp. Tadeusz Zenczykowski i Jerzy Poznański przyjęci zostali przez p. prezesa Naczelnej Rady Adwokackiej adw. F. Paschalskiego.

Po omówieniu szeregu spraw bieżących i organizacyjnych reprezentanci młodzieży prawniczej poruszyli sprawę zamknięcia listy adwokatów, jako najbardziej interesującą aplikantów w chwili obecnej, oraz przedstawili p. prezesowi Paschalskiemu w obszernym memorjale postulaty reprezentowanych 10 zrzeszeń aplikantów, skupiających łącznie około 3000 członków. Pan prezes Paschalski, przyjmując do wiadomości memorjał w odpowiedzi oświadczył, że sprawa zamknięcia listy adwokatów będzie aktualną prawdopodobnie dopiero w roku przyszłym, zaznaczając przytem, że aplikantów adwokackich, wpisanych obecnie na listy, według wszelkiego prawdopodobieństwa żadne ograniczenia nie dotkną.

* * *

P. wiceminister sprawiedliwości St. Sieczkowski przyjął delegację Ogólnopolskiego Zjazdu Stowarzyszeń Aplikantów Adwokackich w osobach J. J. Muszkata i W. Labinera. Delegacja przedłożyła p. wiceministrowi obszerny memorjał w sprawie zamknięcia list adwokackich. Pan wiceminister oświadczył, iż narazie kwestja ta jest nieaktualna.

Komunikat w sprawie opłat na Fundusz Pracy

Pismem z 27/9-34 r. za L. D. III. 15791/3/34 Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, że nie należy potrącać opłat na Fundusz Pracy od: a) wynagrodzeń, wypłacanych ławnikom za udział w posiedzeniach Sądu Pracy oraz b) od wypłacanego wynagrodzenia biegłym sądowym, jak to lekarzom, buchalterom, tłumaczom i innym, z mocy art. 15 pkt. 1 ustawy o Funduszu Pracy: natomiast wymienione osoby obowiązane są do ponoszenia opłat z mocy art. 17 ustawy i w trybie § 7 rozp. Rady Min. z dn. 31/3-33 r. (Dz. U. nr. 22 poz. 176).

Stosownie do § 7 tego rozporządzenia za podstawę obliczenia wysokości opłat na rzecz Funduszu Pracy od wszelkich samodzielnych wolnych zajęć zawodowych służy dochód, ustalony przy obliczaniu ogólnego dochodu dla wymiaru państwowego podatku dochodowego.

Skład osobowy władz Związku Miast Polskich

W wyniku wyborów, przeprowadzonych na posiedzeniu zarządu Związku w dn. 4 października 1934 r. prezydjum władz Związku został ustalony, jak następuje: prezes: Stefan Starzyński — prezydent m. Warszawy, wiceprezes: Wacław Drojanowski — prezydent m. Lwowa, wiceprezes: dr. Mieczysław Kaplicki — prezydent m. Krakowa, wiceprezes: Cyryl Ratajski — b. prezydent m. Poznania, wiceprezes: dr. Józef Zawadzki — b. radny m. Warszawy. Niezależnie od prezydjum zarząd składa się z 26 osób, komitet wykonawczy zaś z 9 osób.

Obowiązek ponoszenia kosztów pobytu i leczenia w zakładach dla psychicznie chorych i leczniczych w postępowaniu karnem

Pismo Ministra Sprawiedl. z 25. VI. 1934, nr. II. A. 5408/34: Przy wykonaniu orzeczeń sądowych o umieszczeniu osób wymienionych w art. 79, 80, 82 K. K. w zakładach dla psychicznie chorych i zakładach leczniczych, podniesiono wątpliwości, kto ma ponosić koszty pobytu i leczenia takich osób.

Kwestja ta została już wyjaśniona w drodze porozumienia Ministerstwa Sprawiedliwości z Ministrem Opieki Społecznej w ten sposób, iż koszty te nie obciążają budżetu wymiaru sprawiedliwości, gdyż nie należą one do kosztów postępowania w rozumieniu art. 587 k. p. k.

Umieszczenie osób, o których mowa w art. 79, 80 i 82 k. k. w zakładach leczniczych nie stanowi represji karnej i nie jest aktem „wymiaru sprawiedliwości" w ścisłem tego słowa znaczeniu, lecz ma na celu leczenie danej osoby, jest więc „środkiem zabezpieczającym", prewencyjnym.

Stąd też, o ile osoba umieszczona w zakładzie leczniczym na zasadzie orzeczenia sądowego nie może sama pokryć kosztów leczenia, obowiązek ten zgodnie z zapatrywaniem Ministerstwa Opieki Społecznej, obciąża właściwy związek komunalny. Wynika to, o ile chodzi o obszar b. zab. rosyjskiego z przepisów ustawy z dnia 29 marca 1926 r. (Dz. U. nr. 36, poz. 214), o ile zaś chodzi o obszar pozostały, z odpowiednich przepisów na tych obszarach obowiązujących.

Ponieważ jednak związki komunalne pokrywają tylko koszty leczenia w szpitalach publicznych, przeto należy przestrzegać, by, o ile dana osoba nie może sama pokryć kosztów pobytu i leczenia w szpitalu kierować ją tylko do szpitali publicznych.

Celem ułatwienia władzom, powołanym do ściągania kosztów leczenia, orjentacji, kto jest obowiązany do ich pokrycia, należy przy przekazywaniu odnośnej osoby do szpitala podawać wszystkie znane władzom sądowym dane co do stosunków osobistych majątkowych i rodzinnych tej osoby oraz jej miejsca zamieszkania w ciągu ostatnich lat trzech, poprzedzających przyjęcie do szpitala.

Uznanie zakładów opiekuńczych za zakłady użyteczności publicznej

Pod nr. On.-4/1-4 w dn. 24/7-34 r. Ministerstwo Opieki Społecznej wydało pismo okólne w związku z art. 578 § 2 Kpc.

Stosownie do tego pisma okólnego zakłady opiekuńcze winny być traktowane jako zakłady użyteczności publicznej z tem, że przepis § 2 art. 573 Kpc., dotyczący egzekucji części majątku zakładu, które władza administracyjna uzna za niepodlegające egzekucji ze względu na interes publiczny, ma do nich zastosowanie, a kwestja, jaka część majątku zakładu opiekuńczego nie podlega egzekucji, należy do oceny wojewódzkich władz administracji ogólnej zależnie od okoliczności w każdym poszczególnym wypadku.

Prawo do zasiłku chorobowego pracownika umysłowego wynagradzanego akordowo

Wyjaśnienie Min. Op. Społ. z dnia 17 sierpnia 1934 r. L. Un. 12/14 — 4. W sprawie zasiłku chorobowego pracownika wekslowego, zatrudnionego u notarjusza i otrzymującego wynagrodzenie akordowo — Ministerstwo Opieki Społecznej wyjaśnia, że do pracownika takiego ma w pełni zastosowanie przepis ust. 3 art. 93 ustawy o ubezpieczeniu społecznem, o ile jest to istotnie pracownik umysłowy w rozumieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 16. III. 28 (Dz. U. nr. 35, poz. 323), gdyż art. 19 tego rozporządzenia przewiduje prawo pracownika do wynagrodzenia w całości w okresie trzechmiesięcznym w razie niemożności pełnienia obowiązków wskutek choroby, przyczem prawo to przysługuje pracownikowi niezależnie od formy pobieranego wynagrodzenia. Obojętnem jest tu, czy pracownik taki faktycznie wynagrodzenie za czas choroby otrzymuje, gdyż art. 93 ust. 3 stawia wymóg przysługującego prawa do całkowitego wynagrodzenia od pracodawcy.

Regulamin konkursu naukowego ogłoszonego przez Radę Naczelną Związku Zrzeszeń Aplikantów Zawodów Prawniczych

1. W konkursie mogą brać udział członkowie Zrzeszeń asesorów i aplikantów sądowych oraz aplikantów adwokackich, należących do Związku Zrzeszeń Aplikantów Zawodów Prawniczych R. P.
2. Praca nie może przekraczać 25 stron pisma maszynowego o podwójnym wierszu na papierze o rozmiarach arkusza „podaniowego" znormalizowanego.

3. Prace (pożądane maszynopisy) należy nadsyłać pod adresem Jerzego Wielowieyskiego, Warszawa, Smolna 26/28 do dnia 1 stycznia 1935 r. w przypadkach wątpliwych decyduje data stempla pocztowego; prace ze stemplem pocztowym o dacie późniejszej niż 31/XII.-1934 r. nie będą brane w rachubę.
4. Konkurs jest tajny; prace winny być oznaczone godłem autora, a do każdej pracy należy dołączyć zapieczętowaną kopertę, zaopatrzoną w godło, a zawierającą wewnątrz imię, nazwisko oraz dokładny adres autora.
5. Rada Naczelna przeznacza w każdym z trzech działów po 3 nagrody pieniężne, a mianowicie I nagroda — 250 zł.; II — 150 zł.: III — 100 zł. Jury ma jednak prawo w granicach ogólnej sumy łączyć lub dzielić nagrody według uznania, lub może nagrody wogóle nie przyznać.
6. Poza nagrodami jury ma prawo odznaczyć wybitniejsze prace.
7. Prace nagrodzone będą w miarę możności drukowane w pismach prawniczych, przyczem honorarjum za pracę wydrukowaną, według zwykłych stawek redakcyjnych, otrzymuje w całości autor. To samo odnosi się do prac odznaczonych.
8. Rada Naczelna zastrzega sobie również prawo druku prac nadesłanych na konkurs, we własnem specjalnem wydawnictwie, w terminie 6-miesięcznym. W tym ostatnim przypadku autor wynagrodzenia nie otrzymuje
9. Nad konkursem protektorat objął p. Minister Sprawiedliwości Czesław Michałowski. W skład jury wchodzą:
   1) w dziale prawa karnego: pp. prokurator S. N. K. Rudnicki, sędzia S. N. K. Fleszyński i adw. M. Ettinger;
   2) w dziale prawa cywilnego: pp. Prezydent Komisji Kodyfikacyjnej, prezes S. N. B. Pohorecki, sędzia S. N. dr. W. Dbałowski, adw. L. Domański:
   3) w dziale prawa handlowego: pp. dziekan Rady Adwokackiej, prof. A. Chełmoński, sędzia S. N. prof. J. Namitkiewicz, wiceprezes S. O. G. Lauter.
10. Tematy prac:
    1) w dziale prawa karnego: a) Stosowanie środków zabezpieczających, b) Ochrona czci w polskiem ustawodawstwie karnem, c) Wpływ kryzysu gospodarczego na przestępczość;
    2) w dziale prawa cywilnego: a) Pożyczka pieniężna w świetle kodeksu zobowiązań (z uwzględnieniem ustaw związkowych), b) Ochrona wierzyciela w kodeksie zobowiązań, c) Skutki poręczenia niesolidarnego;
    3) w dziale prawa handlowego: a) Księgi handlowe jako dowód, b) Kupiec rejestrowy w świetle kodeksu handlowego, c) Sprzedaż na raty.

Z polskiego Towarzystwa Ustawodawstwa Kryminalnego

Międzynarodowe Zrzeszenie Prawa Karnego (Association Internationale de Droit Pénal) rozpoczęło już przygotowania do IV Kongresu Zrzeszenia, który odbędzie się w Atenach w r. 1936 pod patronatem Rządu Greckiego.

Poszczególne grupy narodowe „Association", zgodnie z dyrektywami Prezydjum Naczelnego, rozpoczęły już prace nad ustaleniem wykazu swych referentów kongresowych w przedmiocie czterech zagadnień, zamieszczonych na porządku dziennym, a mianowicie:

1) o wymianie międzynarodowych informacyj, dotyczących danych o uprzedniej karalności oskarżonych,
2) czy jest pożądane, aby sędzia mocen był ustalać i karać czyn, który wyraźnie nie podpada pod brzmienie ustawy,
3) jakich gwarancyj należy udzielić oskarżonym w toku śledztwa,
4) o interwencji władzy sądowej w wykonywaniu kar i środków zabezpieczających.

Warunki uczestniczenia w Kongresie Ateńskim są ściśle zgodne z podawanemi już przez Prezydjum Grupy uprzednio do wiadomości publicznej warunkami

uczestniczenia w Kongresach: Brukselskim (1926), Bukareszteńskim (1929) i Palermitańskim (1933).

Analogicznie do uprzedniego komunikatu w sprawie trzeciego Kongresu, Prezydjum Grupy Polskiej zaznacza, że Grupa żadnych subsydjów na wyjazd kandydatom na członków Delegacji Polskiej nie udziela i spraw paszportowych dla nich nie załatwia, ograniczając się jedynie do udzielania zaświadczeń o zapisaniu się danego prawnika polskiego na członka Kongresu, względnie o zgłoszeniu przezeń referatu. Dotychczas zgłosili referaty: w kwestji pierwszej pp. płk. Nagler i doc. Rabinowicz, w kwestji drugiej prof. Glaser, doc. Potulicki i prof. Rappaport, w kwestji trzeciej adw. Lemkin i adw. Niedzielski, w kwestji czwartej sędzia Śliwowski. Ostateczny termin nadsyłania referatów na ręce Prezydjum Grupy Polskiej (Polska Komisja Współpracy Prawniczej Międzynarodowej, gmach Sądu Najwyższego, Warszawa, Pl. Krasińskich 5) upływa w dniu 1 lipca r. 1935. Bliższych informacyj o Kongresie Ateńskim udzielają: Biuro Główne Polskiej Komisji Współpracy Prawniczej Międzynarodowej, czynne dla interesantów we wtorki i piątki (prócz świąt) od godz. 17.30 — 20-ej, tel. 11-53-18, oraz Biuro Prezydjalne, ul. Krucza 49 m. 6, czynne w środy i czwartki (prócz świąt) od godziny 17.30 — 20-ej, tel. 9-75-12.

Stanowisko Rady Adwokackiej w Warszawie, w sprawie udzielania zezwoleń na prowadzenie spraw sądowych przeciwko adwokatom

„Palestra“ nr. 10/1934, podaje następującą uchwałę Rady Adwokackiej w Warszawie z dnia 18 września r. b.

I. Rady Adwokackie nie będą na przyszłość udzielały zezwoleń na podejmowanie się przez adwokatów prowadzenia spraw przeciwko kolegom-adwokatom.

II. Adwokat, zamierzający podjąć się prowadzenia jakiej bądź cywilnej sprawy sądowej przeciwko koledze-adwokatowi, czy to jako pozwanemu, czy jako powodowi, powinien sam na własną odpowiedzialność, zdecydować, czy może lub powinien podjąć się sprawy, nie poprzestając na przedstawieniu stanu rzeczy przez klienta, lecz po uprzedniem — na podstawie okoliczności sprawy, dokumentów i dowodów — sumiennem i gruntownem zbadaniu, czy i w jakim zakresie proponowana mu sprawa, z punktu oceny objektywnej, jest słuszna i czy posiada dostateczne podstawy prawne.

III. 1) Adwokat, który podjął się prowadzenia sprawy przeciwko koledze-adwokatowi, powinien zawiadomić go o tem przed rozpoczęciem kroków sądowych w sposób odpowiedni, aby dać mu możność czy to dobrowolnego zaspokojenia roszczenia i uniknięcia procesu, czy też wszczęcia pertraktacyj celem polubownego załatwienia sporu.

2) W sprawach, w których roszczenie przeciwko adwokatowi wynika z jego czynności zawodowych, w grę wchodzić może przytem rozważenie ewentualności, w razie zgody obu stron, poddania sprawy pod sądownictwo polubowne Rady Adwokackiej.

IV. 1) Nadto o podjęciu się prowadzenia sprawy przeciwko koledze-adwokatowi adwokat powinien niezwłocznie zawiadomić Radę Adwokacką z treściwem, lecz dokładnem wskazaniem przedmiotu sporu.

2) Gdy idzie o wytoczenie powództwa głównego przeciwko adwokatowi, adwokat, który się takiej sprawy podjął, powinien zawiadomić o tem Radę Adwokacką przed wytoczeniem powództwa i wstrzymać się z wniesieniem pozwu do czasu otrzymania od Rady Adwokackiej pisma, stwierdzającego, że zawiadomienie jego przyjęła do wiadomości.

3) O wyniku każdej sprawy, prowadzonej przeciwko koledze-adwokatowi adwokat powinien niezwłocznie zawiadomić Radę Adwokacką.

V. Lekkomyślne, w wypadkach na to nie zasługujących, podejmowanie się prowadzenia spraw przeciwko adwokatom, oraz niewłaściwy, uchybiający zasadom godności stanu i koleżeństwa zawodowego sposób prowadzenia spraw tego rodzaju ulegać będzie represji na drodze dyscyplinarnej.

VI. W wypadkach, wskazanych wyżej w punkcie IV ust. 2, Rada Adwokacka (ewentualnie jej Prezydjum, w wypadkach nagłych — Dziekan) bądź wprost potwierdzi przyjęcie do wiadomości zawiadomienie adwokata o podjęciu się prowadzenia sprawy przeciwko adwokatowi, bądź — jeśli uzna, że charakter sprawy tego wymaga lub do tego się nadaje i że interwencja Rady liczyć może na pomyślny skutek — podejmie uprzednio odpowiednie kroki czy to w kierunku skłonienia adwokata, przeciwko któremu wytoczenie powództwa jest zamierzone, do dobrowolnego uregulowania roszczenia, czy też w kierunku próby załatwienia sporu w drodze polubownej.

VII. Powyższe zasady stosują się analogicznie do spraw karnych, wszczynanych w trybie oskarżenia prywatnego oraz do powództwa cywilnego w sprawach karnych.

Z życia prawnego Ministerstwa spraw Wewnętrznych

Ustawodawstwo samorządowe

W celu ujednostajnienia całokształtu samorządowego ustawodawstwa ustrojowego Minister Spraw Wewnętrznych powołał specjalną komisję, czynną przy departamencie samorządu pod przewodnictwem dyrektora tego departamentu p. Witolda Żbikowskiego. W skład tej komisji, poza przewodniczącym, wchodzą w charakterze stałych jej członków naczelnik wydziału administracji samorządowej p. Stanisław Podwiński, radca min. p. Bolesław Trzebski (który jednocześnie sprawować będzie funkcję sekretarza komisji), przedstawiciel gabinetu Ministra, wyznaczony przez dyrektora gabinetu, a ponadto delegaci: Prezydjum Rady Ministrów oraz Ministerstwa Sprawiedliwości. W posiedzeniach komisji biorą również udział w poszczególnych sprawach delegaci zainteresowanych departamentów wzgl. wydziałów (biur), a ponadto z głosem doradczym osoby, powołanej do opracowania projektów poszczególnych dekretów. Na posiedzenia komisji mogą być zapraszani w charakterze opinjodawców, w miarę uznania przez podsekretarza stanu dla spraw samorządu, znawcy prawa samorządowego. — Bliższe szczegóły — p. „Samorząd Miejski" nr. 19/1934, str. 1023 n.

Ujednostajnienie ustawodawstwa b. dzielnicy pruskiej

Na obszarze województw zachodnich jeszcze do chwili obecnej obowiązuje duża ilość przepisów prawnych pruskich i niemieckich. Jak podaje G. A. i P. P. (nr. 19/34, str. 627), Minist. Spr. Wewn. wszczyna obecnie akcję w kierunku ujednostajnienia ustawodawstwa tych województw z resztą Rzeczypospolitej przez zastąpienie przepisów zaborczych przepisami polskiemi.

W sprawie podatku komunalnego od przedstawień kinematograficznych

Min. Spr. Wewn. reskryptem z 21 września 1934 r. L. SF. 40/29/1 wyjaśniło, iż za filmy pełnoprogramowe, o których mowa w § 88 rozporz. Min. Spr. Wewn. z 23 listopada 1932 r. (Dz. U. poz. 937) w brzmieniu ustalonem rozporz. z 18 maja 1934 r. (Dz. U. poz. 400) uważać należy takie filmy, które w zasadzie mogłyby wypełnić przy odpowiednich dodatkach cały program, t. j. w przybliżeniu filmy o długości 1.500 mtr. — Zaznaczyć należy, iż podana przez Min. Spr. Wewn. granica długości filmów pełnoprogramowych jest granicą minimalną, gdyż od 1.500 do 1.800 mtr. stanowią ok. 1% ogólnej liczby filmów pełnoprogramowych.

(Od naszego korespondenta)

Wykonanie układu archiwalnego polsko-austrjackiego

Minist. Spr. Wewn. pismem okólnem z dnia 5 listopada b. r. podało władzom podległym do wiadomości odpis pisma Min. Wyzn. Rel. i Ośw. Publ. w sprawie wykonania układu archiwalnego polsko-austrjackiego. Pismo to zwraca uwagę, iż urzędy państwowe niejednokrotnie niepotrzebnie zwracają się do Konsulatu R. P. w Wiedniu o wydobycie od władz austrjackich akt, a w wyniku korespondencji okazuje się często, że żądane akta już zostały Polsce wydane. Sprawę bowiem wydania Polsce przez związkowy rząd austrjacki akt, potrzebnych nam dla celów administracyjnych, uregulował układ archiwalny polsko-austrjacki z dnia 26. X. 1932 r. (D. U. R. P. z 1933 r. nr. 34, poz. 291). Do wykonania tego układu powołana została specjalna delegacja, która już od władz austrjackich przejęła pewne partje akt; przejmowanie pozostałych akt jest w toku. Przejęte akta przekazane zostały Archiwum Akt Nowych w Warszawie ul. Długa 13, dokąd należy się w tych sprawach zwracać.

Wręczenie odznak i dyplomów orderu Odrodzenia Polski i Krzyża Zasługi

Minist. Spraw Wewn. podało do wiadomości władz podległych, że Prezydjum Rady Ministrów okólnikiem z dnia 30. X. b. r. zarządziło wprowadzenie zmiany w ustalonym dotychczas sposobie wręczania odznak i dyplomów orderu Odrodzenia Polski i Krzyża Zasługi obywatelom polskim. Zmiana ta polega na tem, że uroczysta dekoracja winna zasadniczo odbywać się w dniach 19 marca i 11 listopada każdego roku, według ceremonjału, ustalonego w Monitorze Polskim z dnia 2 maja 1923 r. oraz w okólniku Prezydjum Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 1927 r. Zarządzenie to dotyczy również już 11 listopada b. r.

Przekazywanie objektów państwowych do użytku przedsiębiorstw państwowych i monopoli

Celem ujednostajnienia i uproszczenia trybu postępowania przy odstępowaniu nieruchomości państwowych przedsiębiorstwom (monopolom) państwowym, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu okólnikiem nr. 125 z dnia 13. X. b. r. (Dz. Urz. M. S. W. nr. 29, poz. 243) zarządziło m. in. co następuje: Nieruchomości państwowe przekazuje się w użytkowanie przedsiębiorstwom państwowym nieskomercjalizowanym bezpłatnie, t. j. bez wyznaczenia jakichkolwiek opłat za korzystanie z odstąpionych objektów. Natomiast przekazywanie nieruchomości państwowych przedsiębiorstwom skomercjonalizowanym następuje za odpłatą. Zasada odpłatności dotyczy również Polskich Kolei Państwowych, nie dotyczy natomiast aż do odwołania przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon". Okólnik reguluje poza tem procedurę przekazywania nieruchomości.

Detaliczna cena cukru

W związku z obniżeniem hurtowej ceny cukru dało się na rynku zauważyć znaczne wahanie się cen detalicznych tego artykułu. Celem zapobieżenia temu stanowi rzeczy, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych pismem okólnem z dnia 12. X. b. r. (Dz. Urz. nr. 29, poz. 244) zwróciło się do wojewodów i starostów o spowodowanie uwzględnienia przez sfery kupieckie w kalkulacji ceny detalicznej dokonanej obniżki ceny cukru w hurcie. Dla celów informacyjnych Ministerstwo podało, że cena detaliczna cukru nie powinna przekraczać 1,25 zł. za 1 kg.

Fundusz stypendjalny im. ś. p. Ministra B. Pierackiego

W Dz. Urz. M. Spr. Wewn. nr. 30 ogłoszona została odezwa do wszystkich pracowników administracji spraw wewnętrznych i samorządu, wzywająca ich do najwydatniejszego wedle ich możności przyczynienia się do powstania zainicjowanego przez Zarząd Główny Koła Czwartaków, do którego należał ś. p. Minister Bronisław Pieracki, funduszu stypendjalnego, przeznaczonego dla dzieci Legjonistów oraz dla sierot po pracownikach administracji spraw wewnętrznych i samorządu.

Kurs dla Komendantów posterunków P. P.

W Dz. Urz. M. S .Wewn. nr. 30, poz. 246 ukazało się zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17. X. b. r. w sprawie kursu specjalnego dla komendantów posterunków Policji Państwowej. Kurs rozpocznie się przy szkole dla oficerów w Warszawie w terminie od dnia 8. XI. b. r. i trwać będzie $2\frac{1}{2}$ miesięcy.

Kwalifikacje sekretarzy gminnych

W myśl postanowień § 2 ust. 2 rozp. M. S. Wewn. z 27. II. b. r. w sprawie kwalifikacyj sekretarzy gminnych — osoby, które zajmowały w dniu wejścia w życie tego rozporządzenia stanowisko zastępcy sekretarza gminnego na obszarze województw centralnych i wschodnich a miały za sobą 5 lat nieprzerwanej pracy na tem stanowisku w jakiejkolwiek gminie na obszarze wymienionych województw, mogą być powoływane na stanowisko sekretarza gminy do dnia 1. I. 1939 r. bez obowiązku składania egzaminu zastępczego, o ile posiadają wykształcenie w zakresie co najmniej publicznej szkoły powszechnej.

Z uwagi na to, że obowiązujące przed wejściem w życie ustawy samorządowej przepisy ustrojowe w województwach centralnych i wschodnich nie przewidywały stanowisk zastępców sekretarzy gminnych, Ministerstwo spraw Wewnętrznych wyjaśniło okólnikiem nr. 127 z dnia 25. X. b. r. (Dz. Urz. M. S. Wewn. nr. 30, poz. 248), że ci z pośród pomocników sekretarzy gminnych, którzy faktycznie spełniali funkcje zastępców sekretarzy gminnych i tem samem zastępowali sekretarzy gminnych w razie ich nieobecności lub niemożności pełnienia przez nich swych obowiązków (t. zw. pierwsi pomocnicy sekretarzy gminnych), mogą korzystać z postanowień powołanego § 2. Okólnik daje poza tem pewne wytyczne co do zaliczalności okresów poprzedniej służby.

Zezwolenia dla małoletnich przy zawieraniu małżeństw

Na obszarze mocy obowiązującej kodeksu cywilnego z 1811 r. (obszar poaustrjacki) osoby, które z jakichkolwiek przyczyn, w szczególności zaś z przyczyny małoletności, do oświadczenia woli są niezdolne, uzyskać muszą dla ważności zawieranego związku małżeńskiego zastępcze zezwolenie bądź ojca ślubnego, bądź też w przypadkach określonych §§ 49 i nast. tegoż kodeksu, zezwolenie władzy sądowej. Ponieważ wbrew tym przepisom przełożeni gr.-kat. urzędów parafjalnych udzielają ślubów osobom małoletnim, nie posiadającym tego zezwolenia, narażając dane osoby na poważne szkody, wynikające z faktu, iż dopełnione w ten sposób małżeństwa są w obliczu ustaw państwowych nieważne. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych okólnikiem nr. 128 z dnia 25. X. b. r. (Dz. Urz. nr. 30, poz. 249) zwróciło na to uwagę odnośnych wojewodów, polecając wkroczyć w drodze nadzoru i przypomnieć postanowienie § 78 wspomnianego kodeksu, przewidującego za to surowe sankcje karne.

Ulgi podatkowe dla powodzian

Minister Skarbu pismem z dnia 28. IX. b. r., skierowanym do dyrektorów Izb Skarbowych, zarządził udzielenie szeregu ulg, aż do umorzenia kwot podatkowych, podatnikom dotkniętym klęską powodzi. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, podając to zarządzenie do wiadomości wojewodów, zarządziło zarazem ze swej strony (Dz. Urz. nr. 30, poz. 250), aby zastosowano analogiczne ulgi w zakresie danin komunalnych, w szczególności w zakresie podatku wyrównawczego dla gmin wiejskich, podatku inwestycyjnego, opłat specjalnych i dopłat drogowych oraz zasadniczego podatku wojskowego.

Zaniechanie pobierania opłat stemplowych od duplikatów dokumentów wojskowych

Ministerstwo spraw Wewnętrznych pismem okólnem z dnia 24. X. b. r. (Dz. Urz. M. S. Wewn. nr. 30, poz. 252) powiadomiło wojewodów, że M. S. Wojsk. za zgodą Min. Skarbu zarządziło zaniechanie pobierania opłat stemplowych przy wydawaniu duplikatów wojskowych dokumentów osobistych (ks. stanu służby oficerskiej, ks. wojskowych, zaświadczeń wojskowych).

T. J.

Z życia prawnego Uniwersytetu Warszawskiego

(Od naszego korespondenta)

Dnia 14 października 1934 r. w auli Uniwersytetu Warszawskiego odbyła się uroczysta inauguracja roku akademickiego 1934/35, o programie następującym:

Hymn narodowy w wykonaniu chóru mieszanego akademickiego Koła Muzycznego pod dyrekcją prof. Jana Maklakiewicza:

sprawozdanie rektora prof. dr. Stefana Pieńkowskiego;

akt przekazania władzy dziekańskiej;

hymn „Gaude Mater Polonia";

wykład prof. dr. Kazimerza Bassalika na temat: „Hormony roślinne" i „bios";

przemówienie rektora do nowowstępujących studentów i uroczysta imatrykulacja;

pieśń „Gaudeamus".

Dnia 11 października 1934 r. w lokalu Rady Adwokackiej w Warszawie wygłosił odczyt docent dr. Jan Wasilkowski, zast. prof. prawa cywilnego U. W. na temat: „Forma oświadczeń woli w kodeksie zobowiązań".

Dnia 18 października 1934 r. odbył się inauguracyjny wykład docenta (dawnego polskiego prawa sądowego) dr. Stanisława Borowskiego.

Dnia 16 października 1934 r. odbyło się pierwsze w b. r. akad. posiedzenie Rady Wydziału Prawa U. W. pod przewodnictwem dziekana prof. Karola Lutostańskiego.

Skład grona nauczycielskiego Wydziału Prawa U. W. w roku akademickim 1934/35 przedstawia się następująco:

dziekan: prof. Karol Lutostański;

prodziekan: prof. Józef Rafacz;

profesorowie: Dr. Tadeusz Brzeski, Dr. Zygmunt Cybichowski, Dr. Dr. hc. Eugenjusz Jarra, Dr. Ignacy Koschembahr-Łyskowski, Dr. fil. Antoni Kostanecki, Dr. Ludwik Krzywicki, Dr. hc. Karol Lutostański, Wacław Makowski, Dr. Józef Rafacz, Dr. Roman Rybarski, Bohdan Wasiutyński;

zastępcy profesorów: Mag. prawa rzym. Borys Łapicki, Wacław Miszewski, docent Dr. Jan Wasilkowski;

docenci: Dr. Stanisław Borowski, Dr. Włodzimierz Kozubski, Dr. Henryk Piętka;

prowadzący zlecone wykłady: Dr. Henri Mazeaud, kand. praw, Jan Namitkiewicz, Stefan Szulc, Dr. Stanisław Śliwiński, ks. Dr. Ignacy Grabowski, Dr. med. Wiktor Grzywo-Dąbrowski, docent med. Dr. Witold Łuniewski;

asystenci: Dr. med. i prawa Stanisław Batawia, Karol Brzosko, Dr. Mirosław Orłowski, mag. praw Bohdan Sałaciński, mag. praw Adam Daniel Szczygielski, mag. praw Tadeusz Szymański, mag. praw Jan Świda, mag. praw Zofja Wasilkowska i mag. praw Zygmunt Zaleski.

A. D. Szcz.

Z życia prawnego bliskiego wschodu [1])

Podatek samochodowy w Egipcie

Izba egipska wprowadziła w życie ustawę o podatku od samochodów. Podatek ten, który godzi przeważnie w interesy obcokrajowców, gdyż większość tych pojazdów należy do nich, był przedmiotem pertraktacyj z 11 państwami kapitalistycznemi. Podatek jest pobierany od wagi brutto i wynosi od samochodów prywatnych 1 PE za kg., przyczem minimalna opłata wynosi ŁE 5.—, od handlowych zaś samochodów — PE $1\frac{1}{2}$ przy minimum — ŁE 15,— Rząd egipski powziął decyzję poświęcenia dochodów z tego nowego podatku na rozbudowę i naprawę dróg samochodowych w Egipcie.

[1]) P. „Palest. i Bl. Wschód" nr. 6/7 — 34

Zwolnienie od cła wwozowego w Syrji

Rząd w Syrji zwolnił od opłat celnych wwozowych tkaniny czysto lniane w kawałkach pod nazwą „len" o długości i szerokości 35 cm., przeznaczone do produkcji chustek do nosa.

Ograniczenia dla cudzoziemców w Turcji

Rząd turecki wprowadził szereg ograniczeń dotyczących cudzoziemców, zatrudnionych w kraju. Szewcy, krawcy oraz szereg innych rzemieślników straciło prawo pracy. Do końca maja 1935 roku zaanulowane będą wszystkie koncesje udzielone cudzoziemcom na prowadzenie warsztatów rzemieślniczych lub też uprawiania wolnego handlu.

Nowy uniwersytet w Persji

Parlament perski zatwierdził budżet nowego uniwersytetu w Teheranie. W uniwersytecie tym otwarte zostały następujące wydziały: teologji, filozofji, ekonomji politycznej, prawa, medycyny, matematyki i fizyki.

Z życia prawnego okręgu łódzkiego

W dniu 31 października 1934 r. opuścił swoje stanowisko sędzia Sądu Okręgowego w Łodzi p. Wacław Zajkowski, powołany dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej na urząd wiceprezesa Sądu Okręgowego w Łomży. Sędzia Wacław Zajkowski był dziekanem magistratury okręgu sądowego łódzkiego, piastując godność sędziego od dnia 1 września 1917 r.

Będąc uosobieniem zalet sędziego polskiego i obywatela, sędzia Wacław Zajkowski cieszył się wśród członków magistratury, palestry i szerokich warstw społeczeństwa łódzkiego sympatją i zaufaniem.

Przeniesiono w stan spoczynku sędziego Bolesława Tuszowskiego.

Sędzia grodzki w Widawie Longin Sarnecki przeniesiony został na stanowisko sędziego Sądu Grodzkiego w Zgierzu.

Asesor sądowy Juljan Tyszka przeniesiony został na stanowisko p. o. kier. Sądu Grodzkiego w Widawie.

Mianowani zostali asesorami sądowymi: a) Emil Zaunar, b) Rajmund Kowalski, c) Tadeusz Kulejowski, d) Eugenjusz Orlikowski.

W Łodzi wakuje stanowisko 1 sędziego okręgowego karnego.

Ze Związku Miast Polskich

W wyniku wyborów, przeprowadzonych w dn. 4 października 1934 r. do władz Związku Miast Polskich zostali wybrani na: członków komitetu wykonawczego Stanisław Rapalski — b. wiceprezydent m. Łodzi i Bronisław Ziemięcki — b. prezydent m. Łodzi; członków Zarządu: Eljasz Joel — b. ławnik m. Łodzi i inż. Wacław Wojewódzki — Komisarz Rządowy m. Łodzi.

Dodatek komunalny do procentowych opłat stemplowych

Stosownie do obwieszczenia Zarządu Miejskiego m. Łodzi z 9/10-34 r. L. 1028 wysokość dodatku na rzecz m. Łodzi do procentowych opłat stemplowych należnych od aktów notarjalnych, sporządzanych na obszarze m. Łodzi ustalona została na 30% opłaty stemplowej.

Dodatek komunalny do opłat akcyzowych

Stosownie do obwieszczenia Zarządu Miejskiego w Łodzi z 11/10-34 r. L. 83/34 I. D. wysokość stawek dodatku na rzecz m. Łodzi do opłat patentowych ustalona została na: a) 100% państwowych opłat od wyrobu i b) 200% państwowych opłat od sprzedaży pobieranych na podstawie art. 62 rozporządzenia z 11/7-32 r. o monopolu spirytusowym, opodatkowaniu kwasu octowego i drożdży oraz sprzedaży napojów alkoholowych (Dz. U. 63 poz. 586), przy uwzględnieniu zmian, wprowadzonych w p. 4 i 5 art. 1 rozporządzenia z 27/10-33 r. w sprawie zmiany rozporządzenia z 11/7-32 r. (Dz. U. 84 poz. 615), oraz do dopłat od wyrobu i magazynowania napojów winnych, pobieranych na podstawie art. 16 ustawy z 22/10-31 r. o opodatkowaniu wina i miodu syconego (Dz. U. 99 poz. 763).

Dodatek komunalny do państwowego podatku od gruntów na rok 1935

Stosownie do obwieszczenia Zarządu Miejskiego w Łodzi z 20/9-34 r. L. 74/34 I. D. będzie pobierany dodatek komunalny do państwowego podatku od gruntów, położonych na obszarze m. Łodzi, w wysokości 90% podatku państwowego na rok 1935, obliczony w myśl przepisów ust. 1 art. 14 ustawy z dnia 15 czerwca 1923 r. w przedmiocie wyrównania podatków gruntowych, tudzież niektórych podatków budynkowych (Dz. U. 63 poz. 505), oraz dodatek wojewódzki od tego podatku w wysokości 10%.

Dodatek komunalny do państwowego podatku przemysłowego na rok 1935

Stosownie do obwieszczenia Zarządu Miejskiego w Łodzi z 20/9-34 r. L. 75/34 I. D. została ustalona wysokość dodatku komunalnego do państwowego podatku przemysłowego na rok 1935: a) od obrotu przedsiębiorstw i zajęć wykonywanych na obszarze m. Łodzi — na 25% podatku państwowego i b) od świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych na 30% ceny, pobieranej przez państwowe władze skarbowe na terenie m. Łodzi.

Dodatek komunalny do państwowego podatku od placów budowlanych na rok 1935

Stosownie do obwieszczenia Zarządu Miejskiego w Łodzi z 20/9-34 r. L. 75/34 I. D. został ustalony na rok 1935 dodatek komunalny do państwowego podatku od placów budowlanych w wysokości 100% podatku państwowego. Dodatkowi podlegają wszystkie położone na obszarze m. Łodzi place budowlane, niedostatecznie zabudowane, oraz grunty, które uzyskały charakter placów budowlanych.

Dodatek komunalny do państwowego podatku od energji elektrycznej na rok 1935

Stosownie do obwieszczenia Zarządu Miejskiego w Łodzi z 20/9-34 r. L. 75/34 I. D. ustalono na rok 1935 wysokość stawki dodatku na rzecz m. Łodzi do państwowego podatku od energji elektrycznej na 25% podatku państwowego.

Taryfa opłat za czynności kominiarskie

Zarząd Miejski w Łodzi ogłosił w nr. 18/1934 Łódzkiego Dziennika Wojewódzkiego taryfę opłat za czynności kominiarskie.

W październiku ogłoszono upadłość następującym firmom:

1. Piekarnia Mechaniczna Ezra Zeligman w Łodzi, Andrzeja 25. (Syndyk adw. G. Pinczewska).

2. Izaak Scherman p. f. „Calel Glatter“ w Łodzi, Gdańska 91. (Synd. adw. S. Markow).

3. Łódzka Fabryka Wyrobów Jedwabnych Setalana, Sp. Akc. w Łodzi, Pomorska 65. (Upadłość ogłoszono 19, a 26 tego miesiąca podniesiono ją).

W październiku złożyły podania o odroczenie wypłat następujące firmy:

1. Fabryka Wyrobów Jedwabnych i Wełnianych „Grzegorz Szapował“ w Łodzi, Piotrkowska 69. (Termin rozp. 6/XI-34 r.).
2. Bracia A. i R. Milgrom w Łodzi, Piotrkowska 36. (Termin rozp. 20/XI-34 r.).
3. Chaim Dymant w Brzezinach-Łódzkich.
4. „Wygoda“, wł. Mordka Kaczka w Łodzi, Al. I maja 16.
5. „Nestler i Ferrenbach“ w Łodzi, Karolewska 41.

Z życia prawnego Warszawy

Z Wojskowego Sądu Rejonowego

Dr. Wojciech Polek. Kpt. K. S., urzędujący dotychczas w Wojskowym Sądzie Rejonowym w Warszawie został mianowany kierownikiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Bydgoszczy, gdzie już rozpoczął urzędowanie.

Odczyt prof. Jana Namitkiewicza

Dnia 29 października b. r. w sali Stowarzyszenia Przedstawicieli Handlowych w Warszawie prof. Jan Namitkiewicz wygłosił odczyt p. t.: „Stary a nowy kodeks handlowy“.

Z Rady Notarjalnej

Rada Notarjalna w Warszawie ustaliła, że o każdej przerwie w urzędowaniu, spowodowanej urlopem, notarjusz obowiązany jest zawiadomić Radę, przyczem zawiadomienie zarówno przed rozpoczęciem urlopu, jak i po jego zakończeniu, powinno być przesłane bezpośrednio do Rady, nie zaś za pośrednictwem Delegatów.

Ze Związku Miast Polskich

W wyniku wyborów, przeprowadzonych w dn. 4 października 1934 r. do władz Związku Miast Polskich zostali wybrani na: prezesa Związku Stefan Starzyński — prezydent m. Warszawy; wiceprezesa dr. Józef Zawadzki — b. radny m. Warszawy; członka komitetu wykonawczego dr. Konrad Ilski — b. ławnik m. Warszawy; członków Zarządu adwokat Marjan Borzęcki — b. wiceprezydent m. Warszawy, dr. Justyna Budzińska-Tylicka — b. radna m. Warszawy, Zygmunt Gardecki — b. radny m. Warszawy, inż. Mojżesz Koerner — b. ławnik m. Warszawy i Tadeusz Szpotański — b. wiceprezydent m. Warszawy.

Nowy wiceprezydent m. Warszawy

Dyrektor Grodzkiej Izby Skarbowej Jan Około-Kułak został mianowany wiceprezydentem m. Warszawy.

Z Biura Głównego Stałej Delegacji Zrzeszeń i Instytucyj Prawniczych i Polskiej Komisji Współpracy Prawniczej Międzynarodowej

Od dnia 1 października 1934 w godzinach biurowych (we wtorki i piątki od godz. 17.30 do 20-ej) czynne są po przerwie feryjnej bibljoteka i archiwum (ściśle na miejscu w lokalu biura, gmach Sądu Najwyższego, Warszawa, Pl. Krasińskich 5), dostępne dla członków zrzeszeń i instytucyj prawniczych, w Stałej Delegacji reprezentowanych, oraz dla członków Polskiej Komisji Współpracy Prawniczej Międzynarodowej, a ponadto dla przedstawicieli władz, nauki prawa, magistratury i palestry. Bibljoteka rozporządza 1000 tomów prac z dziedziny prawa

porównawczego, zwłaszcza cywilnego i karnego, oraz szeregiem pism prawniczych polskich i obcych. Archiwa w dotychczasowych 20-tu tomach zawierają materjały informacyjne, zwłaszcza nieogłoszone drukiem, dotyczące okresu powstawania instytucyj państwowych, poświęconych nauce prawa i wymiaru sprawiedliwości. Bibljoteka i archiwa są dostępne bez opłat dla przedstawicieli władz, członków Stałej Delegacji i Polskiej Komisji Współpracy, dla wszystkich pozostałych za opłatą 30 groszy.

Międzynarodowy Kongres Nauk Administracyjnych w Warszawie

W roku ubiegłym odbył się w Wiedniu piąty Międzynarodowy Kongres Nauk Administracyjnych, zorganizowany przez Międzynarodowy Instytut Nauk Administracyjnych, w którym biorą udział przedstawiciele rządów i sfer naukowych oraz administracji prawie wszystkich krajów na świecie. Rząd Polski, biorąc od r. 1926 udział w tych pracach, przez swych delegatów: Kopczyńskiego Jana, Prezesa Najwyższego Trybunału Administracyjnego i Trybunału Kompetencyjnego, i Jaroszyńskiego Maurycego, Podsekretarza Stanu i Prezesa Komisji usprawnienia administracji przy prezesie Rady Ministrów, zgłosił propozycję odbycia następnego kongresu w Warszawie. Pomimo dawniejszych wniosków kilku innych państw przyjęto nader chętnie zaproszenie Rządu Polskiego i postanowiono następny kongres odbyć w Warszawie.

W związku z bytnością w lipcu b. r. w Paryżu szeregu członków Prezydjum Międzynarodowego Instytutu Nauk Administracyjnych — z okazji Konferencji Międzynarodowej w sprawie zbierania i wymiany międzynarodowej materjałów informacyjnych o administracji — Prezes Kopczyński Jan odbył naradę w sprawach przygotowawczych do kongresu w Warszawie, przyczem ustalono projekt porządku dziennego prac kongresu, jak również dokonano wyboru generalnych referentów i ustalono terminy prac wstępnych. Już poprzednio zaś, po uzgodnieniu tych spraw z miarodajnemi czynnikami, ustalono skład osobowy Komitetu organizacyjnego i plan poczynań tego komitetu.

Jak zatem dotychczas postanowiono, przedmiotem obrad VI Międzynarodowego Kongresu Nauk Administracyjnych w Warszawie będą następujące zagadnienia: w sekcji I: „Gwarancje praw indywidualnych jednostki (obywatela) w postępowaniu i w sądownictwie administracyjnem" (referent generalny — prof. Gascon y Marin, b. Minister), w sekcji II: „Usprawnienie administracji i przedsiębiorstw państwowych" (referent generalny — Leimgruber, wicekanclerz Szwajcarji), w sekcji III: „Organizacja władz państwowych i w szczególności — rola szefa rządu w administracji publicznej" (referent generalny — prof. Barthélemy, członek Instytutu Francuskiego.

Komitet organizacyjny kongresu składa się z następujących osób: prezes: Kopczyński Jan, prezes Najwyższego Trybunału Administracyjnego i Trybunału Kompetencyjnego, wiceprezesi: Jaroszyński Maurycy, Podsekretarz Stanu i Morawski Jan, adwokat, em. sędzia Najwyższego Trybunału Administracyjnego, członkowie: Babiński Leon, profesor Uniwersytetu Warszawskiego i radca prawny w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, Brzeziński Wacław, radca w Biurze Senatu, Chmurski Antoni, adwokat, Hausner Roman, Dyrektor Departamentu w Ministerstwie Spraw wewnętrznych, dr. Hełczyński Bronisław, pierwszy prezes Najwyższego Trybunału Administracyjnego, Hübner Włodzimierz, Dyrektor Biura Usprawnienia w Prezydjum Rady Ministrów, Makowski Juljan, Naczelnik Wydziału w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, Neymark Edward, Smolka Zbigniew, Sędzia Najwyższego Trybunału Administracyjnego, Szerer Mieczysław, adwokat, Twardo Stanisław, em. Wojewoda, Urbanowicz Stefan, adwokat, Wasiutyński Bohdan, prof. Uniw. Warsz.

Siedziba Sekretarjatu i Prezydjum kongresu mieści się w Najwyższym Trybunale Administracyjnym w Warszawie, ul. Miodowa nr. 22.

Kongres odbędzie się w lipcu 1936 r.

Prace przygotowawcze o charakterze merytorycznym będą się toczyły w łonie trzech sekcyj Grupy Polskiej w Międzynarodowym Instytucie Nauk Administra-

cyjnych, których przewodnictwo objęli: dr. Hełczyński Bronisław, pierwszy prezes Najwyższego Trybunału Administracyjnego. Jaroszyński Maurycy, Podsekretarz Stanu i Morawski Jan, adwokat, em. Sędzia Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

[E. N.]

Nominacja

Korespondent warszawski „Wiadomości Prawniczych" p. Jerzy Arnsztajn mianowany został asesorem sądowym i delegowany do pełnienia obowiązków sędziowskich w IX rewirze śledczym m. Warszawy.

[Od naszego korespondenta]

Ze Sądu Najwyższego

W Izbie Cywilnej Sądu Najwyższego wyznaczono na miesiąc listopad posiedzeń jawnych 31, niejawnych 17. W sekcji I posiedzenia jawne odbędą się w dn. 2, 6, 7, 8, 9, 13, 14, 15, 16, 20, 21, 22, 23, 27, 28, 29, 30, posiedzenia „kresowe" dn. 7, 13, 14, 20, 21, 28. W Izbie Karnej Sądu Najwyższego wyznaczono na miesiąc listopad 32 posiedzenia.

Ze Sądu Okręgowego

Sędzia Okręgowy Śledczy Jan Długosz delegowany został do Wydziału VIII Karnego Sądu Okręgowego.

* * *

Sędzia Sądu Pracy Władysław Szabłowski delegowany został do Wydziału I Cywilnego.

* * *

Notarjusz Witold Raczkiewicz przeniesiony został z Będzina do Warszawy.

* * *

Asesorami sądowymi mianowani zostali egzaminowani aplikanci sądowi: Jerzy Arnsztajn, Michał Dobrowolski i Władysław Makowski.

Asesor sądowy Stanisław Piotrowski delegowany został z IX rewiru śledczego do Sądu Grodzkiego w Warszawie.

* * *

Asesor sądowy Tadeusz Węgleński delegowany został z rewiru śledczego rekwizycyjnego do Wydziału IV karno-skarbowego.

* * *

Asesor sądowy Antoni Świtalski delegowany został z Wydziału IV Sądu Okręgowego do IX rewiru śledczego.

* * *

Asesor sądowy Antoni Kunigowski delegowany został z Wydziału I Cywilnego do rewiru śledczego I na powiat warszawski.

* * *

Asesor sądowy Stanisław Szybiński delegowany został z rewiru śledczego rekwizycyjnego do Sędziego Okręgowego Śledczego Zapasowego Klejnerta.

Upadłości

W ciągu miesiąca października ogłoszono upadłości następującym firmom:

1. „Zakłady Cukiernicze Mieczysław Staserypiński, Sp. z o. o." (kurator adw. Jerzy Różycki).

2. „G. Radke", w osobach Henryka Paszkowskiego, Mieczysława Paszkowskiego i Heleny Wandy Janiny Paszkowskiej (kurator adw. Wacław Dulinier).

3. „A. i H. Gisser „Wytwórnia Konfekcji Damskiej“ Maks Gus.

4. Fabryka Fornierów i Dykt w Warszawie, Karol vel Kałman Oldak. (Te upadłości następnie podniesiono).

Z Zrzeszenia Asesorów i Aplikantów Sądowych

W dniu 18 października r. b. odbył się w lokalu powyższego zrzeszenia odczyt prezesa p. A. Gaszyńskiego na temat „Zmniejszona poczytalność w świetle kodeksu karnego i praktyki sądowej“. Jedną z tez referatu było nieuznawanie nietrzeźwości za okoliczność łagodzącą w stosunku do alkoholików.

W dniu 23 października r. b. prof. W. Makowski wygłosił odczyt na temat „Nowoczesne kierunki w prawie publicznem“. Naczelną tezą odczytu — harmonja między Państwem a obywatelem. Odczyt zaszczycili swą obecnością minister Michałowski, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego Supiński, wiceminister Sieczkowski i inni. —

W dniu 11 listopada odbędzie się w Sali Resursy Obywatelskiej reprezentacyjny dancing Zrzeszenia.

Sekcja naukowa Zrzeszenia wyznacza premje w wysokości zł. 20.— za wygłoszenie odczytu naukowego.

Ze Stowarzyszenia Aplikantów Sądowych i Adwokackich

W dniu 9 listopada odbędzie się w lokalu Rady Adwokackiej w Warszawie Nadzwyczajne Walne Zebranie Stowarzyszenia. Sprawozdanie podamy w numerze następnym.

Wyszkolenie w śledztwie

Kolegjum Sędziów Śledczych Sądu Okręgowego w Warszawie rozpoczęło cykl odczytów dla sędziów śledczych i asesorów, delegowanych do śledztwa. W dniu 31 października r. b. p. sędzia Przewłocki wygłosił odczyt na temat „Założenie śledztwa“. Odczyty odbywają się co środę.

I. A.

Ogłoszenia

Wydział Hipoteczny Sądu Okręgowego w Łodzi, Sekcja Miejska niniejszem obwieszcza, że po niżej wymienionych zmarłych toczą się postępowania spadkowe:

1) **Wilhelmie Kramerze**, zmarłym w Rogach w dniu 10. sierpnia 1917 roku, właścicielu nieruchomości w Bałutach Nowych Nr. 647 Rep. Nr. 16^{751}.

2) **Karolinie Brunzlaff**, zmarłej w Łodzi w dniu 17. stycznia 1920 roku, właścicielce niepodzielnej połowy części nieruchomości łódzkiej hip. Nr. 973 Rep. hip. Nr. 57, a mianowicie placu Nr. 973-a.

3) **Ruchli Nejfeld vel Neufeld**, zmarłej w Łodzi w dniu 10 czerwca 1933 roku, współwłaścicielce nieruchomości łódzkiej Nr. hip. 1437-e Rep. hip. Nr. 1486.

4) **Kiwie vel Kiwie-Meni (Kiwa-Mena) Cymermanie**, zmarłym w Łodzi w dniu 31 sierpnia 1922 roku, właścicielu niepodzielnej jednej szóstej części nieruchomości Radogoszcz Nr. 490 Rep. hip. Nr. 103^{725}.

5) **Marjannie Turkiewicz**, zmarłej w Zubardziu pod Łodzią w dniu 10 lipca 1911 roku, współwłaścicielce placu Nr. 1, wchodzącego w skład nieruchomości Bałuty Stare Nr. hip. 2. Rep. hip. Nr. 1.

6) **Bronisławie Daberhut**, zmarłej w Łodzi w dniu 9 lipca 1934 roku, właścicielce niepodzielnej połowy nieruchomości w Łodzi Nr. 320-E rep. Nr. 587.

7) **Perli Berkenwald**, zmarłej w Łodzi w dniu 13 czerwca 1934, współwłaścicielce nieruchomości łódzkiej hip. Nr. 1109-A, Rep. hip. Nr. 662.

8) **Antonim Malinowskim,** zmarłym w Łodzi w dniu 16 lutego 1919 roku, właścicielu niepodzielnej połowy zachodniej połowy wchodzącego w skład nieruchomości Chojny-Kolonja Juljanów hip. Nr. 52, Rep. hip. Nr. 2 placu, oznaczonego Nr. 7 (siódmym) na planie załączonym do tej księgi pod Nr. 37.

9) **Chasklu Zalcbergu,** zmarłym w Łodzi w dniu 15 listopada 1922 roku, właścicielu niepodzielnej jednej czwartej części nieruchomości Bałuty Nowe hip. Nr. 745, Rep. hip. Nr. 16^{858}.

10) **Chanie Kossower,** zmarłej w Łodzi 10 grudnia 1931 roku, właścicielce jednej czwartej niepodzielnej części placu, zawierającego ogólnej powierzchni 120 sążni kwadratowych, wchodzącego w skład dóbr Bałuty Nowe, Rep. 2.

11) **Maksymiljanie-Cezarze Greningu vel Gröningu,** zmarłym w Łodzi dnia 7 września 1924 roku, współwłaścicielu nieruchomości Bałuty Nowe Nr. hip. 63, Nr. Rep. 16^{02}.

12) **Aronie Drajchornie vel Drejhornie,** zmarłym w Łodzi w dniu 30 września 1934 roku, jako wierzycielu sumy 22.000.- złotych w złocie z kaucją 3.900.- złotych w złocie, stanowiącej resztę sumy 39.000.- złotych w złocie z kaucją 3.900.- złotych w złocie, powstałej z przerachowania sum 12.000.- rubli z procentami i kaucją 1.200.- rubli, oraz 28.000.- rubli z procentami i kaucją 2.800.- rubli, zabezpieczonej pod i do NN, 2 i 3 działu IV wykazu hipotecznego księgi nieruchomości w Łodzi hip. Nr. 10-a rep. hip. Nr. 5717, oraz jako wierzycielu sumy 13.000.- złotych, stanowiącej resztę sumy 20.000.- złotych z procentami, powstałej z przerachowania sumy 10.000.- rubli, stanowiącej resztę sumy 14.000.- rubli z $^0/_0{}^0/_0$ i kaucją 1400 rubli, zabezpieczonej pod i do Nr. 6 działu IV wykazu hipotecznego księgi nieruchomości w Łodzi hip. Nr. 307 Rep. hip. Nr. 2480.

13) **Ludwiku Szwarcu vel Schwarzu,** zmarłym w Łodzi w dniu 3 maja 1927 roku, właścicielu niepodzielnej połowy nieruchomości w Łodzi Nr. hip 1061-c, Rep. Nr. 4517.

Termin zamknięcia powyższych postępowań spadkowych wyznaczony został na dzień **10. maja 1935 roku** w tutejszym Wydziale Hipotecznym.

We wskazanym terminie osoby zainteresowane osobiście lub przez pełnomocników winny zgłosić swoje prawa pod skutkami prekluzji.

Łódź, dnia 20 października 1934 roku

(—) H. Konarzewski
Pisarz hipoteczny

*

Wydział Hipoteczny Sądu Okręgowego w Łodzi, Sekcja Ziemska, niniejszem obwieszcza, że poniżej wymienionych zmarłych toczą się postępowania spadkowe:

1) **Natalji-Władysławie Lempickiej,** zmarłej 19. VIII. 1934 r., właścicielce dóbr Wola-Grabina, pow. łódzkiego, Rep. 24.

2) **Franciszku Olsztyńskim,** zmarłym w dniu 24. I. 1934 r., wierzycielu ostrzeżeń na sumy 1332 dol. z $^0/_0{}^0/_0$ i kosztami, zapisanych pod Nr. Nr. 17 i 18. dz. IV majątku Osse, rep. 133, pow. brzezińskiego.

3) **Wojciechu Czarneckim,** zmarłym w Osinach, pow. brzezińskiego, w dniu 1 marca 1934 r., właścicielu dwóch placów, obejmujących każdy po 4.000 łokci kw., oznaczonych na planie Nr. Nr. 438 i 439, wchodzących w skład dóbr Osiny, powiatu Brzezińskiego, Rep. Nr. 136.

4) **Ignacym Rybowskim,** zmarłym w dniu 30. VI. 1918 r. właścicielu niepodzielnej połowy nieruchomości w Widzewie Nr. 7, Rep. 45^{17}, pow. łaskiego.

5) **Marjannie z Wajszczyków Malczykowej,** zmarłej w Łodzi w dniu 18. grudnia 1922 r., współwłaścicielce placu, obejmującego 2880 łokci kw., oznaczonego na

planie Nr. 38, wchodzącego do osady w Dobrach Ruda Nr. LX, pow. łódzkiego, rep. hip. Nr. 103[472].

6) **Wiktorze Wyszogrodzkim,** zmarłym w dn. 6. V. 1928 r., właścicielu ½ działki Nr. 2 w dziale II pod Nr. 8 majątku „Część majątku Dobra i Kielmin" Nr. II — pow. brzezińskiego rep. Nr. 66-k.

7) **Dawidzie Lejbie Weltmanie,** zmarłym 25. X. 1930 r., współwłaścicielu placu Nr. 28[2] w dziale II pod Nr. 22 księgi Osada Borówka Nr. II, pow. brzezińskiego.

8) **Elzie Kuk,** zmarłej w dniu 8. VI. 1934 r., właścicielce trzech placów Nr. Nr. 15, 16 i 17 w księdze Osada w dobrach Radogoszcz Nr. 39, rep. 103[118].

9) **Józefie Marciniak,** zmarłej w dn. 22. IV. 1933 r., wierzycielce sumy 1000 zł. z 0/00/0 i kaucją, zabezpieczonej na nieruchomości w Rudzie Nr. LX., Rep. 103[172].

10) **Józefie Kornacie** (Kornat), zmarłym w Łodzi w dniu 9. stycznia 1934 r., współwłaścicielu prawej połowy placu, oznaczonego na planie Nr. 6 i obejmującego ogółem 105,27 sążni kw. w dobrach Radogoszcz A. B. C., pow. łódzkiego, rep. Nr. 96

11) **Franciszku Krzemińskim,** zmarłym w dn. 16. II. 1921 r., właścicielu działki gruntu o powierzchni 3 dz. 1662 sążni kw. w dziale II do Nr. 15 księgi majątek kol. Tuszynek Nr. 1. Rep. 116-B, pow. łódzkiego.

12) **Janie Bagnowskim,** zmarłym w dn. 3. X. 1929 r., właścicielu działki gruntu Nr. 20 o pow. 5 dz. 550 sążni kw., uregulowanej pod Nr. 20 dz. II księgi Szewce Nadolne ABCA i CDF, pow. kutnowskiego Nr. rep. 629.

13) **Piotrze Kotlickim,** zmarłym w dn. 13. XI. 1925 roku, wierzycielu sumy 1000 rubli w dziale IV pod Nr. 2 wykazu maj. Dąbrówka i Sowice, Rp. 53-M, pow. łódzkiego.

14) **Zofji Wąsik,** zmarłej w Chojnach pod Łodzią w dniu 14. stycznia 1917 r., współwłaścicielce nieruchomości w Chojnach Nr. 4 lit. A., pow. łódzkiego, Rep. hip. Nr. 135[20].

15) **Józefie Raszewskim,** zmarłym w Pabjanicach w dniu 25 marca 1925 r., właścicielu 12/14 części placu Nr. 8, obejmującego 174,96 sążni kw., wchodzącego do nieruchomości w fol. Pabjanice Nr. 8 i 9, pow. łaskiego.

16) **Kacprze Krukowskim,** zmarłym 22. VIII. 1933 r., właścicielu działki o pow. 2 dz. 2017 sążni kw., uregulowanej w księdze Kolonja Dobroń Nr. VI Rp. 63-c, pow. łaskiego.

Termin zamknięcia powyższych postępowań spadkowych wyznaczony został na dzień **10. maja 1935 roku** w tutejszym Wydziale Hipotecznym.

We wskazanym terminie osoby zainteresowane osobiście lub przez pełnomocników winny zgłosić swoje prawa pod skutkami prekluzji.

Łódź, dnia 20 października 1934 roku.

(—) H. Konarzewski
Pisarz hipoteczny

REDAKTOR ODPOWIEDZIALNY: DR. MICHAŁ SZTYKGOLD, ADWOKAT